

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

Disp. XXIV. De Ioanne Christi præcusore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Voniam ab hac disputatione præcipuam nunc huius materie partem exordimur, in qua de mysterijs vite ac mortis Christi Domini, ac de eo præsertim tempore, quo sese hominibus publice manifestavit, ac prodidit: tractandum est, operæ pretium duximus à Ioanne Christi præcurfore initium sumere, quoniam & ad hoc præcipue est missus, ut de Christi aduentu publicum testimonium prædiceret, & ab illius baptisinate Christus cognosci, ac manifestari cepit. Dicemus ergo primo de ipso Ioanne, quis, qualisue fuerit, & ad quod munus à Deo assumptus, quibusque gratiæ donis, ac privilegijs ornatus sit, deinde de baptismo eius in genere, actandem de Christo à Ioanne baptizato, & ab æterno patre inter Iordanis fluentia manifestato differemus.

SECTIO I.

Verum Ioannes Baptista fuerit præcurfor Messia in lege promissus.

DVo sunt præcipua in scripturis vaticinia, quibus futurus Messia præcurfor prædictus est. Primum est apud Isai. ca. 60. *Vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri.* Alterum est apud Malachiam c. 3. *Eccò ego mitto Angelum meum, & preparabit viam ante faciem meam.* Quæ testimonia (ut indicauit Iustinus Martyr dialogo cum Triphone, enarrans præsertim prius testimonium) si ante rem impletam considerentur, obscuram prophetiam, & ambiguum continere sensum videri possunt: postquam tamen manifestata veritas est, ac Ioannes Christum prædicaui, & post prædicationem eius lex, Prophetæque cessarunt, & in Christo impleta sunt omnia, quæ de Messia prædicta olim fuerant, satis aperte monstratum est prænunciari hisce in locis Messia præcurforem. Vnde Euseb. libr. 9. de Demonstr. cap. 5, & Prosper. de prædicationib. & promission. deipar. 3. cap. 1. & Iustinus supra significant, inter alia signa quæ dicta sunt Iudæis ad cognoscendum Messia aduentum, id vnum fuisse, quod ante illum præcurfor quidam, tanquam publicus præco antecessurus esset, qui & hominum reseraret aures, & oculos illuminaret, ut venientem Messiam, & audire possent, & cognoscere. Quapropter merito huius præcurforis munus sub duplici metaphora in illis testimonijs significatur. Primo enim appellatur *Vox*. Quia (ut inquit Epiphanius. hæres. 69. circa mediū) *vox est præparatiua aurius hominum, primum enim in articulatam vocem sonantem reddere solent, clamantes, & longinquo vocantes eos, qui ab ipsis aliquid audire debent. Et ubi illi vocem solam audierint, & mentem ad audiendum conuerterint, auresque præparauerint, tunc is qui sonantem vocem emisit, de cætero distinguit sermonem, quem dicere voluit.* Sic etiam Ioannes vox fuit, aures hominum præparans, non enim ipse verbum, sed post ipsum venit verbum. Deinde appellatur *Angelus*, non natura (ut sentit Origenes, tom. 5. in Ioan. & eius tacito nomine Cyril. refert, li. 1. in Ioan. c. 7, & Beda. Marc. 1.) sed munere & officio, ut iidem Patres tradunt. Quia nimirum præcurfor Domini futurus erat nuntius à Deo missus, qui clamaret, & aduentum Messia hominibus nuntiaret, sicque viam Domino præpararet. Vnde quasi ad euentum illum errorem dixit Ioan. capit. 1. *Fuit homo missus à Deo, homo, inquit, propter naturam, sed missus à Deo, & ideo Angelus ministerio. Ut autem notauit Chrysofost. in imperfecto in Matthæum, homil. 27. fin-*

Agulariter vocatus est *Angelus*, præcurfor Domini, & sanctitas eius, ac vite puritas, quæ tanto muneri necessaria erant, iudicantur. Puto, inquit, quod gloriosior est Ioannes, quia homo fuit, & propter virtutis meritum, Angelus est vocatus, quam si nomine Angelus, & natura fuisset. Angelus enim hoc ipso, quod Angelus non est virtutis premium, sed natura proprietat. Iste autem mirabilis est, qui in humana natura Angelicam sanctitatem transgressus est, & obtinuit quod non habuit natura, per gratiam.

Primum igitur omnium constat ex his testimonijs, promissum fuisse à prophetis quendam hominem Messia præcurforem, cuius id esset futurum munus: Preparare scilicet viam ante faciem Messie non solum nuntiando aduentum eius, (quod alijs quoque Prophetis commune fuit) sed etiam ostendendo illum præsentem, & quasi digito monstrando, & prædicatione sua homines disponendo, ut illum susceperent. Vnde Chrysostomus supra. *Omnes Prophetæ venturum testati sunt, ille solus iam venisse monstrauit: Deinde alij Prophetæ missi sunt ut aduentum eius annuntiarent: iste autem vi præpararet viam ipsius: alius autem est aduentum eius annuntiare: aliud est viam præparare.* Nuntiantibus aduentum eius prædicationis sermo commissus est: præparanti autem vias, humana correctionis opus iniunctum est.

Secundo constare ex his facile potest, has prophetias impletas esse in Ioanne, atque adeo illum fuisse præcurforem Messia à Deo promissum. Primo quidem, quia priorem prophetiam exposuit idem Ioannes de seipso Ioannis primo, ubi interrogatus à Iudæis, quisnam esset, cum negasset se Christum esse, Eliam, aut Prophetam, & ipsi vrgerent, dicentes. *Quis es, & responsum demus tui, qui miserunt nos? quid dicis de te ipso?* ait. *Ego vox clamantis in deserto dirigere viam Domini, sicut dixit Isaias Prophetæ.* Vbi clare affirmat esse se præcurforem Messia, illum, quæ sub nomine *vois* Isaias ante prædixerat, & ita etiam exposuerunt Matthæus & Lucas capite tertio, & Marcus capite primo. Posterius autem testimonium, de ipso Ioanne exposuit Christus Matth. vndecimo dicens. *Hic est de quo scriptum est, Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam.* Secundo hoc patet ex confessione verborum vtriusque prophetæ cum rebus à Ioanne gestis, & in Ioanne. Primum enim vereis dicitur *vox clamantis in deserto.* Quia, ut Lucas dicit capite tertio, *factum est verbum Domini super Ioannem Zachariam filium in deserto, & venit in omnem regionem Iordanis prædicans baptismum penitentia.* Quin potius vniuersa eius vita appellari potest perpetua quædam *vox clamantis in deserto*, quia ab vtero matris cepit Christum in montanis Iudææ prædicare, ac diuulgare: & statim ac natus est, per patrem suum cepit de Christo prophetare, ac prædicare. Nam (ut dicit Ecclesiæ in hymno sancti Ioannis) per ipsum fuit *vox Zachariæ restituta*, & gratia prophetiæ communicata, qua Christi aduentum prædicaui, dicens. *Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitauit & fecit redemptionem plebi suæ.* Deinde statim ab infantia eremum inhabitare orsus (ut in fra dicemus) quamuis non verbis, factis tamen ac exemplo Christum virtutisque viam prædicare cepit. Inde tandem postea egressus, propriæ, & vere fuit *vox clamantis, seu, vox clamantis in deserto.* Quod ad litteram (ut inquit Cyril. Cyrillus in Esaiam & Eusebius supra) intelligitur de Euseb. deserto prope Iordanem, in quo penitentiam prædicare exorsus est. Per metaphoram vero (ut inquit Hieronymus) intelligitur Ecclesiæ solitudo, de qua Isaias 35. dicitur. *Leuare deserta sitiens, exuliet solitudo, & floreat quasi lilium.* Hæc enim deserta erat notitia Dei, & ab idolis tenebatur. Verba item alterius prophetiæ optime in Ioannem conueniunt, qui & nuntius Dei fuit, & Angelicam in terris vitam agens, missus à Deo Patre est *ante faciem suam*, id est ante Verbum incarnatum, quod *facies Patris* dicitur, iuxta illud Psalmi 79. *Domine DEVS virtutum conuertere nos, & ostende*

Isaiæ 40.

Malach 3.

Iusti. Mart.
Præcurfor
Christi à
Prophetis
prædictus.Euseb.
Prosper.
Iustin.

Epiphani.

Origen.
Cyril.
Beda.

Ioan. 1.

Chrysof.

Ioannes Ba.
ptista Mes-
sia præcurfor
à Deo pro-
missus.
Ioan. 1.Matth. 3.
Luc. 3.
Marc. 1.
Matth. 11.Luc. 3.
Tota Ioannis
vita vere
vox claman-
tis in deserto.

Euseb.

Hieronymus

Psalm 79.

ostende faciem tuam, & salu erimus. Vel certe missus est ab ipso met Verbo, ante faciem suam, id est, ante seipsum, iuxta communem phrasim Scripturæ. Vnde Zacharias Luc. 1. intelligens completam esse in filio suo hanc prophetiam, inquit, Tu puer propheta altissimi vocaberis; preibis enim antefaciem Domini, parare vias eius. Parauit autem viam Domini (vt in veritate prophetia prædictum erat) prædicando Christum iam venisse, & Regnum cælorum prope esse, & hortando omnes ad penitentiam, vt sese ad Christum, & spirituales eius fructus suscipiendos compararent. Est igitur manifeste in Ioanne impleta vtraque de præcuratore Messie, prophetia: ipse ergo fuit præcurator à Deo promissus. De quo nonnulli patres etiam interpretantur illud Psalm. 131. Parauit lucernam Christo meo. Ita Cyrillus libro primo in Ioannem capite septimo, & Tertullianus libro contra Iudæos, capite nono, vbi sic inquit: Nec notum est Spiritui sancto, Angelos appellare eos, quos ministros sue virtutis Deus præfecit. Idem enim Ioannes non tantum Angelus Christi vocatus est, sed & lucerna lucens, ante Christum; Parauit enim, inquit, lucernam Christo meo, vt David prædicat. Quare ipse Christus veniens adimplere Prophetas, dicit ad Iudæos. Ille fuit lucerna ardens, & lucens, vt puer qui non tantum vias eius preparabat in eremo, sed & agnum Dei demonstrando, illuminabat mentes hominum præconio suo. Eandem expositionem, habent Idacius Clarus libro primo contra Varinadum Arianum non longe à principio, Aug. & Hieronym. eundem Psalmum exponentes.

SECTIO II.

Quodnam fuerit munus præcursoris.

In hoc munere explicando hæretici huius temporis mire allucinantur, & infinita mendacia confingunt. Dicunt enim Baptista ministerium fuisse abrogare Moisaicam legem, sicut de facto, inquit, & iure abrogauit, & cæremonias Moisaicas abstulit, totumque statum religionis mutauit. Hinc præterea addunt ipsum nouum testamentum inchoasse, & baptismum in illo permanens inchoasse, gentesque ad illum, & ad Ecclesiæ societatem manifestè recepisse, & alia similia, quæ late refert Canisius lib. de sancto Ioanne cap. 6. Ad hæc autem portenta asserenda solum nituntur verbis illis Christi Lucæ decimo sexto. Lex, & Propheta vsque ad Ioannem. Propter quæ nonnulli etiam Patres asseruerunt Ioannem fuisse antiquæ legis finem, & nouæ principium. Vnde Cyril. Ierosolymit. cat. 3. Veteris, inquit, Testamenti finis, & noui principium est baptisimus. Ioannes erat dux eius, quo maior inter natos mulierum nullus, qui finis erat Prophetarum. Omnes enim Prophetae & lex vsque ad Ioannem, & idem erat rerum Euangelicarum principium, initium enim Euangelij Iesu Christi erat Ioannes baptizans. Et infra vocat Ioannes huius gratiæ ducem. Et sanctus Paulinus in natali 9. de sancto Felice, sic inquit:

Hic est præcursor Domini, & Baptista Ioannes, Idem Euangelij sacra ianua, metaque legis.

Insuper Petrus Chrysologus sermone 91. de sancto Ioanne in hunc modum loquitur, Christi præco, arcanum Patris, filij nuntius, signifer superni Regis, peccatorum venia, Iudæorum correctio, vocatio gentium, & (vt proprie dicam) legum, & gratiarum fabula.

Sed horum hæreticorum sententia, & in Christum iniuriosa est, & nullo nititur apparenti fundamento. Dicendum igitur est, præcursoris munus illud dumtaxat fuisse, quod in prædictis Prophetarum testimonijs continetur, quodq; Zacharias Luc. 1. illis verbis complexus est. Tu puer Propheta Altissimi vocaberis; preibis enim antefaciem Domini parare vias eius, ad dandam scientiam salutis plebi eius. Hanc vero scientiam salutis, præcursorisq; ministerium apertius explanat Ioannes capite 1. dicens, Euis homo missus à

Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Primum ergo, ac præcipuum munus præcursoris fuit, vt testimonium de Christo perhiberet, prædicando ipsum esse Messiam in lege promissum, & vt populum præpararet, ac disponderet ad hoc testimonium de Christo suscipiendum. Quod partim fecit exemplo vitæ innocentissimæ, & integerrimæ, partim prædicando penitentiam, & ad hunc eundem finem (vt infra dicemus) ordinatus est baptisimus eius, quo mediante multitudinem hominum congregabat, quibus Christum, ac Messiam annuntiabat. Et ita exponunt hoc munus præcursoris Patres omnes exponentes prædicta Ioannis, & Lucæ testimonia, præsertim Augustinus Ambrosius, Chrysostomus, Cyrillus, & alij, quos statim referam.

Confirmatur ex rationibus, quas sancti assignant, ob quas fuit necessarium hoc præcursoris munus: nimirum quoniam Christi aduentus futurus erat occultus, & in humilitate, ac paupertate, ideoque conueniens fuit, vt præter alia signa de Messia exhibita præcederet etiam quidam testis omni exceptione maior, qui illum veluti digito demonstraret, vt recte dicit Augustinus tractatu trigesimo quinto in Ioannem. Accedebat præterea, homines propter innumera peccata fuisse veluti obcæcatis ad videndum lumen Christi, quare expediens idcirco erat, vt prædicatio Ioannis præcederet, qua homines ad penitentiam prouocaret, vt ablatis densissimis delictorum tenebris, splendidissimum iustitiæ solem intueri possent, vt Augustinus late prosequitur homilia 20. & 21. de sanctis, & Origen. tom. 5. & Chrysost. homilia 5. in Ioannem, præcursoris ergo munus nullum aliud fuit, quam testimonium reddere Messie, & præparare homines ad illud testimonium suscipiendum.

Ex quo infero, & dico secundo, non pertinuisse ad munus præcursoris ferre legem gratiæ, aut nouum condere testamentum. Est de fide, & probatur primo, quia id non esset ante Christum præcurrere, sed munus potius ac dignitatem Christo præripere. De illo enim solo scriptum erat Isaia 33. Dominus Rex noster, Dominus legifer noster, & Joel. secundo. Filij Sion præcursores exultate, & letamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis Doctorem iustitiæ. Quæ testimonia, aliaque similia fuisse explicauimus, & confirmauimus in præcedenti tomo, disputatione 47. sectione 2. sed omnia clarius explicuit Ioannes capite primo dicens. Non erat illis lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Et infra refert testimonium eiusdem præcursoris dicentis. De plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Sub gratia autem, quæ à veteri lege distinguitur, vniuersa lex gratiæ comprehenditur, in qua potissimum est gratia ipsa, & efficacia, quam ad illam conferendam habet. Propter quam ad Romanos octauo vocatur à Paulo, lex spiritus vitæ in Christo Iesu. Et confirmatur, quia nunquam æternus Pater iussit nobis, vt obediamus præceptis Ioannis, sed filij sui dicens. Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite Matth. & Luc. 9. & 2. Pet. 1. Neque Christus ipse præcepit nobis seruare mandata Ioannis, sed sua, Ioannis 13. Mandatum nouum do vobis, & capite 14. Mandata mea seruare. Et capite 15. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea. Et Matth. ult.

Matthæi ultimo dicit Apostolis. Docete omnes gentes, docentes eos seruare omnia quæcumq; mandauimus vobis. In tota autem Scriptura nullum est verbum, in quo insinnetur Ioannem fuisse legislatores: ergo hæretici hoc asserentes & sibi ipsis contrarij sunt, qui nihil credendum existimant, nisi quod in Scriptura habetur, & ipsi Scripturæ repugnant, quæ solum Christum facit legis gratiæ authorem. Et confirmatur secundo, nā præceptū de suscipiendo baptismo (quod videtur

Luc. 1.

Ioannes
Christi lu-
cena.

Psalm. 131.

Cyril.

Tertul.

Idacius Cla-
rissimus.
Hieronym.

Canis.

Luc. 16.

Cyril. Iero.

Paulin.

Petr. Chrys.

Præcursoris
officium
quod.
Luc. 1.

Ioann. 1.

August.
Ambros.
Chrysost.
Cyril.

August.

Origen.
Chrysost.Nouum le-
gem, aut te-
stamentum
condere non
fuit munus
præcursoris.

Ioan. 1.

Matth. 9.
Luc. 6.
2. Pet. 1.
Ioann. 13.
14. & 15.

Matth. ult.

videtur

videtur esse veluti ianua totius legis gratie, & in quo ipsi hæretici multum ponunt (non est à Ioanne latum, sed à Christo. Tum quia (vt infra probabo) baptisumus Christi valde diuersus est à baptismo Ioannis, & præceptum de baptismo Christi durat, de baptismo autem Ioannis nullum est, imo nec fuisse vnquam etiam quando Ioannes baptizabat, verisimile est, vt infra dicemus. Et quidem tamen si fuerit, ad legem gratiæ non pertinuisse, certum profecto est, cum in illa non obliget, neque obligauerit vnquam, Tum etiam, quia Ioann. 3. legimus Christum dixisse, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, de Ioanne vero nec scriptum, nec traditum habemus, quod similia verba, quæ præceptum indicare possunt, protulerit. Nec sine causa dixit Christus: Ex aqua, & Spiritu sancto, vt significaret se non præcipere baptisum Ioannis, qui erat in sola aqua: sed suum, qui futurus erat etiam in Spiritu sancto, vt dicitur Ioan. 1. Tandem lex noua, vel est idem quod nouum Testamentum, vel in illo continetur: sed non est testator noui Testamenti Ioannes, sed Christus: non enim Ioannes morte sua, sed Christus illum confirmauit, teste Paul. ad Hebr. 9. non ergo Ioannes est author legis nouæ, sed Christus. Neque enim à Ioanne factæ sunt promissiones noui Testamenti: sed à Christo, neque in Ioannis meritis fundantur, sed Christi, nec Ioannes fundauit Ecclesiam, instituit Sacramenta, summusque illius est Pontifex, sed Christus, vt prædicta disp. 47. superioris tomi latius tractatum est.*

Ioan. 3.

Ioan. 1.

Hebr. 9.

Lex vetus non est à Ioanne abrogata. Galat. 3.

Lex vetus per Christum abrogata.

Act. 15.

Deuter. 18.

Hinc dico tertio Ioannem non immutasse, neque abrogasse legem veterem, neque hoc ad munus illius pertinuisse. Hæc assertio de fide est, & necessario sequitur ex præcedenti. Quia lex vetus non est abrogata, nisi per nouam. Neque authoritas abrogandi legem est, nisi apud eum, qui authoritatem habet illam condendi. Vnde vtique authoritas æque soli Christo in Scriptura tribuitur, ad Galat. 3. *Christus nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictus, & infra. Quid igitur lex, propter transgressionem posita est, donec veniret semen, cui promiserat, & infra. Priusquam veniret fides, sub lege custodiebamur conclusi. in eam fidem, quæ reuelanda erat. Itaque lex paedagogus noster fuit in Christo, at vbi venit fides iam non sumus sub paedago. Per fidem autem intelligit Paulus viam fidei Christi & gratiam noui Testamenti, sicut aperte explicuit subiungens, Omnes enim filij Dei estis per fidem in Christo Iesu. Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis, & cap. 4. Cum essemus paruuli, sub elementis mundi eramus seruientes: at vbi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, vt eos qui sub lege erant, redimeret, vt adoptionem filiorum reciperemus. Et deinde postquam veritatem hanc variis modis, ac testimoniis Scripturæ confirmasset, concludit. Itaque fratres non sumus ancilla filij, sed libera, quæ libertate Christus nos liberauit. Non ergo Ioannes, sed Christus legem veterem abrogauit, nosque ab illius iugo, & seruitute liberauit. Quapropter in Scriptura vbicumque excluditur lex, statim gratia Christi subiungitur, Act. 15. *Qui tentatis Deum imponere iugum super ceruices discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus, sed per gratiam Domini Iesu Christi credimus saluari. Et hæc veritas vt manifesta supponitur ab omnibus Patribus, & Theologis, vbicumque de cessatione legalium disputant, vt videre licet præsertim in Augustino, & Hieronymo in epist. quas inter se mutuo de hac materia scripserunt. Adiungitur etiam potest in huius, & præcedentis assertionis confirmationem locus ille Deuter. 18. *Prophetam de gente tua, & de fratribus tuis, sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus, ipsum audies, & infra, Prophetam suscitabo eis de medio fratrum tuorum similem tui, & ponam verba mea in ore eius, loqueturque ad eos omnia, quæ præcepero illi. Qui autem verba eius, quæ loquetur in***

nomine meo audire noluerit, ego visor existam. Quod testimonium de Messia esse intelligendum in superiori tomo. disput. 2. fusius ostendi. Prædicitur autem in illo Messiam futurum alterum legislatorem diuinæ legis: & insinuat non obscure Moyse legem fuisse obseruandam, donec ipse veniret, & noua, diuinaque præcepta ferret. Ille ergo diuinus Prophetæ fuit author nouæ legis, & abrogator veteris, & non Ioannes, qui interrogatus a Iudæis, an esset Prophetæ, vere, ac fideliter respondit, Non. Vt enim notauit Cyrill. lib. 1. in Ioan. c. 24. non sciscitabantur illum, an esset qualiscumque Prophetæ (hoc enim modo non inficiaretur esse se Prophetam) sed an esset idem, id est, ille Prophetæ, cuius præcepta, & leges audiri essent. Et ideo merito respondit, se non esse Prophetam illum, sed esse vocem præparantem homines, vt essent dispositi ad audiendum illum Prophetam, eiusque fidem, & Euangelium suscipiendum. Et hoc sensu dixit recte August. sermo. 20. de sanctis Ioannem sub lege existentem Christum proclamasse, & prædicasse, & hoc modo legem ad Euangelium transmississe. Quodenim, inquit, nondum natus de secrete matris vteri prophetauit, & expertus luciam testis est veritatis, hoc est intelligendum, quod latens sub velamine & carne litera, & Redemptorem mundi spiritu prædicauit, & nobis Dominum nostrum de quodam legis vtero proclamauit, & infra. Quod autem in Ioannes in carcere constitutus ad Christum discipulos suos ordinat, legem ad Euangelium transmittit, & infra. Præmittitur ante Iesum Christum Ioannes, quasi Testamentum vetus ante nouum. Similiter Hilar. can. 14. in Matth. Ioannes, inquit, formam prætulit legis, quia lex Christum prædicauit, & Ioannes profectus ex lege est, Christus ex lege prænunciatus, Elegantius, Chrysost. & apertius Chrys. homil. 3. imperfecti, tractans illa verba, Vox clamantis in deserto. Vox, inquit, est sonus confusus, nullum secretum cordis ostendens, & infra. Verbum autem est sermo rationalis mysterium cordis aperiens, & infra. Ideo ergo Ioannes dictus est vox, non verbum quia per Ioannem neque misericordias suas Deus, neque iustitias, neque ante constitutionem mundi præparatas consilia, demonstrauit, sed hoc tantummodo, quia aliquid magnificare Deus in hominibus meditabatur: postea autem per filium suum plenissimum mysterium sua voluntatis aperuit, & infra allegorice exponens locutas, quas manducabat Ioannes: Quod docebat, inquit, idem manducabat, volatilia quidem erant, non autem magna, nec satis in altum volantia, quia Iudæi, quibus à Ioanne penitentia sola iniungebatur, secundum iustitiam legis, meru poena vivebant, non secundum spiritualia, & altissima Christi præcepta, & infra. Ideo Ioannes mel agreste edebat, quoniam adhuc ante Christum, ante Spiritum sanctum constitutus sub lege, legis vtebatur eloquiis, insipidis, insuauibus: & agrestibus, & infra, Filius Dei sub lege factus est, vt eos, qui sub lege erant, redimeret, & educeret: Ioannes autem sub lege natus est, non vt eos, qui sub lege erant educeret, sed vt esset sub lege, & secundum legem, & vuerent, & docerent, propterea nihil extra legem aut fecit, aut docuit: sed tantum penitentiam prædicauit.

Cyril.

August.

Hilar.

Chrysost.

Præterea ex re ipsa, & ex processu Euangelicæ historię facile conuinci potest, Ioannem, neque factis suis legis opera neglexisse, neque verbis illam non esse obseruandam docuisse. Si enim Iudæi frequenter Christo obijciebant, quod (ipsum existimatione) legem transgredere, quomodo crimen hoc non obseruassent in Ioanne, aut cur illud dissimulassent? Deinde in Actibus Apostolorum sæpe legimus, præsertim cap. 21. vsque ad 26. quam acriter Iudæi Paulum prosequerentur, quod genibus communicare, legem transgredi, & templum violare videretur, ac docere non esse necessarium legem Moyse obseruare: quid igitur facturi essent, si Ioannes ante Christi, & Apostolorum prædicationem ac miracula legem abrogare ausus esset. Ad hæc, cum bapti-

Act. 20.

baptismus Ioannis non esset legi cōtrarius: sed potius quodam modo consentaneus; eo quod aqua baptismata, ac lauacra frequentissima essent in illa lege: nihilominus tamen quoniam nouū baptizandum introducerebat, ab illo interrogant. Quid ergo baptizatus si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta? ergo si aliquid contra legem aut faceret, aut doceret, multo magis illud obijcerent; eiusque rationem postularent: ergo id asserere alienum est ab Euangelica historia, voluntarieque confictum.

Obiectio.
hereticorum.

Responsio

Prophetas
vixisse ad Ioan-
nem durasse
quomodo in-
telligendum.
Euthym.

Legem du-
rassisse usque
ad Ioannem
quomodo in-
telligendum.
Matth. 1.

Euthym.

Ambros.

August.

Sed hereticorum respondendum obiectionibus, qui præcipue nituntur verbis illis; *Lex, & Propheta usque ad Ioannem*. In quibus duo sunt explicanda, alterum de duratione Prophetiæ, alterum de duratione legis: quorum primum licet ad præsentem controuersiam pertinere non videatur, per se tamē difficultatem habet, quia non solum ipse Ioannes Propheta fuit: sed etiam multi post ipsum prophetauerunt, præsertim Ioannes Euangelista, & alij de quibus in Actibus Apostolorum fit mentio, & in epistolis Pauli, & alijs, & præsertim in Apocalypsi multa spiritu prophetico dicta continentur. Imo & in antiquis Prophetis multa sunt, quæ usque ad Ioannem non sunt impleta, sed tempora legis gratiæ respiciunt. Dicendum vero est cum Hieronymo Mat. 11. sermonem esse de Prophetis, qui de Christo venturo scripserunt. Nam quia Ioannes non solum illum venturum esse dixit, sed iam venisse ostendit, & digito demonstrauit, ideo usque ad illum dicuntur esse prophetiæ. Nam licet in eis multa contineantur posterioribus impleta temporibus, tamen quia præcipuus omnium prophetiarum scopus erat Christus, ideo absolute dicuntur prophetiæ esse usque ad illud tempus; in quo Christus præfens manifestari coepit. Aliam interpretationem statim trademus.

Alter pars de lege, primo potest in eundem sensum exponi ex verbis Matth. cap. 11. *Propheta, & lex usque ad Ioannem prophetauerunt*. Vbi non dicitur Lex, usque ad Ioannem durasse: sed prophetasse. Vniuersa enim lex quædam erat prophetia, mysteria Christi representans: quæ dicitur prophetasse usque ad Ioannem, quia ex eo tempore coepit impleri. Antea enim erat veluti grauidæ, & sub velaminibus, ac figuris Christum continebat: à temporibus autem Ioannis parturire est orsa, quando iam non in figuris, sed aperte Regnum cælorum prædicare, & Christus coepit ostendi. Et hanc expositionem indicauit Euthym. cap. 58. in Lucam, & cap. 20. in Matth. qui aliam expositionem addit, dicens omnes Prophetas, & legem usque ad Ioannem Iudæis prophetasse, eumque fuisse vltimum prophetarum: deinceps vero nullum alium eis prophetasse. Vel aliter dicamus sensum esse, legem durasse usque ad Ioannem (ut philosophicis terminis vtamur) intelligendum esse intrinsece durasse usque ad illum, quia toto ipsius tempore durauit, & iam inde abrogari coepit, quasi extrinsece, quia tunc coepit Euangelium prædicari, & homines præparari ad deferendam illam legem, altiorumque amplectendam. Vnde Ambros. lib. 8. in Lucam, in principio, *Lex & Propheta usque ad Ioannem*, non quia lex deficit, sed quia incipit Euangelij prædicatio. Videntur enim minora compleri, cum potiora succedunt. Et ad eundem fere modum exponit August. lib. 83. quæst. in 58. aliam partem de prophetia, vbi dicit Ioannem prophetia gestasse personam: Christum autem, qui per prophetiam prænuntiabatur, Euangelij duxisse personam, & ideo prophetiam coepisse minui, postquā id, quod prænuntiabat aduenit. Itaque sentit ideo dictum esse: *Lex, & Propheta usque ad Ioannem*, quia ex tunc antiqua prophetia minui cepit. Vnde inferius inquit. Postquam ergo prophetia: sicut Ioanne constituta digito ostendit præsentem, quem venturum ab exordio generis humani cecinerat, incipit mi-

ni, atque in te crescere prædicatio regni Dei. Et in eodem sensu Hieron. epist. 151. ad Algasiam, qu. 1. *Lex, inquit, & Propheta usque ad Ioannem prophetauerunt, non quod Ioannes prophetarum sit finis, & legis: sed illi, qui Ioannis testimonio prædicatus est.*

Ex his constat, quis sit sanctorum Patrum sensus, quorum autoritate heretici abutuntur. Vocant enim Ioannem principium legis nouæ, & finem veteris in eodem sensu, quia ab illo prædicari coepit, & promitti regnum Cælorum, & demonstrari Christus noui testamenti conditor: & ita dici potest Ioannes quasi extrinsecum principium nouæ legis, sicut lucifer dicitur esse initium diei, & finis noctis. Vnde Tertul. lib. 4. in Marcion. cap. 33. *Agnoscamus, inquit, Ioannem constitutum inter vetera, & noua, ad quem destineret Iudaismus, & à quo inciperet Christianismus*, quod infra explicans subdit. *Ioannes antecessor, & preparator ostenditur viarum Domini Euangelium superducturi, & regnum Dei promulgaturi*. Sic etiam Greg. Naz. orat. 21. in laudem Athanasij, Ioannem vocat, *lucernam ante lucem, vocem ante sermonem, mediatorem, & subdit, mediatorem, inquam, veteris, & noui testamenti, & orat. 20. Basilium cum Ioanne conferens, inter alia inquit, Ipse quoque inter duo testamenta medius, illius fideliter litteram euertens, huius autem spiritum in publicum efferens, ac per externa & visibilia legis euersionem, occultam legem implens. Quæ verba per accommodationem de Basilio dicuntur: nomine autem visibilia legis: intelligi videtur lex carnis: nomine autem legis occultæ, lex spiritus, & rationis: proprie vero pertinent ad Ioannem Baptistam. Non sunt autem ita intelligenda, ac si Ioannes directe euertisset legem veterem, aut contra illam prædicasset, sed quod regnum Cælorum, & spiritum legis nouæ, & eius autorem paulatim ostendens, ac prædicans, quoddam fuerit legis veteris euertendæ principium. Hinc denique Aug. libr. quæstionum veteris, & noui testamenti, in 69. simul dicit prædicante Ioanne cessasse legem veterem, & illam nihilominus durasse usque ad Christum, per quem abrogata est, & simul etiam dicit legem & prophetas fuisse usque Ioannem, & fuisse usque ad Christum. Quia vtrumque iuxta distinctionem positam verum est.*

Ioannes initium legis nouæ, & finis veteris quomodo.

Tertul.

Greg. Naz.

Aug. 11.

SECTIO II.

Quam sanctitatis, & gratiæ perfectionem fuerit Ioannes Baptista consequutus.

In hac sectione sermo est de gratia sanctificante, inam de gratiis gratis datis in sectione 5. dicendum. Duplex autem perfectio gratiæ distingui potest: altera quæ consistit in collatione boni; altera, quæ ad remouendum malum pertinet. De priori dicemus in sectione hac, de posteriori vero in sequenti.

Dico ergo primo perfectionem gratiæ, & sanctitatis, quam B. Ioannes est consequutus, fuisse eximiam. Hæc assertio dupliciter explicari potest, primo absolute, ita vt sensus sit Ioannem dignioribus, atque excellentioribus sanctis, & Dei amicis esse annumerandum, & hoc sensu est de fide, vt est vniuersalis Ecclesiæ sensus, ac traditio, quæ satis probatur testimonio Angeli, Luc. 1. *erit magnus coram Domino, & infra. Ipse præcedet ante ipsum in spiritu, & virtute Eliæ*. Vbi Ambros. Non corporis, inquit, sed animi magnitudinem declarauit, est coram Domino magnitudo animi magnitudo virtutis. Aetatem enim animæ numeramus non pro ratione temporis, sed pro qualitate virtutis, & infra. ideo fortasse in spiritu, & virtute Eliæ, quia sanctus Elias, & virtutem habuit magnam, & gratiam. Similiter & Procopius ibidem docet more Scripturæ sacre solum eum magnum prædicari, qui virtute & sanctitate, vere magnus, & singularis existit. Quod etiam optime declarauit Angelus verbo illo, *coram Domino*. Homines enim ea videt & in existimatione habent, quæ apparent, Deus autē intuetur cor, Et hoc saltem sonum.

Conuincit sermo Christi Matthæi 11. *Internatos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista.* Ex quibus verbis licet colligere alteram rationem explicandi hanc Ioannis sanctitatem, eum cum alijs conferendo. In ea vero exponenda sunt duo extrema vitanda.

Vnum est eorum, qui propter prædicta Christi verba existimare possent, Ioannem in perfectione sanctitatis, & gratiæ omnibus hominibus testimonio Christi anteponi. Alterum est hæreticorum errorem, vel certe, quia ipsi neque inæqualis sanctitatis gradus, neque veram aliquam in hominibus sanctitatem agnoscunt: sed solam imputationem iustitiæ Christi, negant verba illa esse de perfectione sanctitatis intelligenda: sed solum de excellentia muneris, & officij præcursoris. Sed in primis quod Christus de perfectione vitæ, ac sanctimonie loquutus sit, tum ex ipsis verbis, tum ex Sanctorum Patrum expositione euidenter constat. Quid, inquit, existis in desertum videre, arundinem vento agitatam? Hic certe non officium, sed animi virtutem, constantiamque commendat. *Quin existis videre hominem mollibus vestitum?* Quibus sane verbis vitæ austeritatem, ac seueritatem perfectamque mundi abnegationem declarat. Sed quid existis videre? Prophetam? etiam dico vobis plusquam Prophetam: ijs quidem verbis muneris magnitudinem, ac dignitatem exaggerat, non tamen ut in ea perisset: sed ut lex illa ad explicandam excellentiam sanctitatis ascenderet. Vnde sequentibus verbis satis indicat eum sicut munere, ita & sanctitate, & innocentia Angelum fuisse. Actandem iure iurando confirmat, *inter natos mulierum non surrexisse maiorem Ioanne Baptista.* Eo vel maxime quod nomine prophetæ Iudæi in communi, ac vulgari sermone intelligebant hominem, qui non solum futura prædiceret: sed etiam singulari quadam virtutis laude, & Dei familiaritate polleret. Vnde Ioan. 9. cum pharisæi eum interrogassent, quid de Christo sentiret, ille respondit, *quia Prophetæ est.* illo verbo significans illum esse eximium, ac sanctissimum virum. Similiter turbæ Christi sanctitatem confiteri, & laudare volentes, sæpe dicebant eum esse Prophetam, aut prophetam magnum surrexisse, & Deum visitasse plebem suam, cum ergo Christus interrogat, *Quid existis videre?* Prophetam? communi & consueta significatione, Prophetæ nomine vsus videtur. Vnde cum subiungit esse plusquam Prophetam, plane indicat non solum munere, sed etiam sanctitatis gloria inter ceteros Prophetas excelluisse, quod statim apertius declarans dixit. *Internatos mulierum, &c.*

Accedunt Sanctorum Patrum testimonia, & expositiones Chrysostomi. homilia 37. in Mat. hac verba Saluatoris de magnitudine sanctitatis intelligens ex rebus ipsis ita confirmat, *Veniat tibi in memem mensa illius, educatioque, & mentis altitudo, ita enim in terris, quasi in calis versabatur, &c.* & homil. 27. operis imperfecti. Quando vxor proximior verbo, non tamen verbum, tanto Ioannes propinquior Christo, non tamen Christus, & iterum, *Vide ergo, quia omnibus sanctus est maior, cui solus Christus est prior.* Hæc autem Chrysostomi verba supra tactam difficultatem inculcant, quoniam in aliud extremum inclinant. Ita enim videtur Chrysost. sanctitatem Ioannis extollere, ut solum Christum ei antepone videatur, quod commune ei est cum reliquis Patribus, ut videre licet in Theophyl. Euthymio, & alijs exppositoribus. Ambros. libr. 5. in Lucam prope finem, qui dicunt Christum comparare Ioannem cum natis ex mulieribus humano, & communi Natiuitatis modo, non vero cum nato ex Virgine. Vnde Ambrosii. Hunc (id est Ioannem) omnibus dico esse maiorem, sed inter mulieris, non virginis natos. Maiorem fuit ijs, quibus aequalis esse poterat sorte nascendi. Alia ista natura est, nec cum humanis generationibus comparanda. Sentiunt igitur hi Patres Ioannem, omnibus sanctis testimonio Christi esse prælatum

A Christo ipsodumtaxat excepto: Quin etiam iuxta expositionem Augustini libro 2. contra aduersar. leg. & Epiphani. Prophet. capite 5. & tractat. 13. in Ioann. & Epiphani. hæres. 26. & Chrysostom. in imperfecto, quem Theophyl. & Euthym. imitantur, ipsemet Christus fecit hanc exceptionem, cum dixit. *Qui autem minor est in regno Cælorum, maior est illo, seipsum vocans minorem in Regno Cælorum, quia & minor erat ætate, & apud homines in Ecclesia militante (quam Regnum Cælorum appellat) in minori æstimatione habebatur.* Quæ expositio propter auctoritatem dictorum sanctorum valde probabilis est, quanquam Cyrillus libro 2. thesaur. cap. 4. eo quod illa abuteretur Eunomius, ut Christum purum hominem faceret, eam rejiciat. At vero (ut Iuris periti dicunt) exceptio firmat regulam, ergo Christus se solum excipiens affirmat Ioannem esse omnibus alijs, sine vlla exceptione maiorem. Quapropter Ambros. serm. 94. hæc eadem verba tractans. Præcellit, inquit, cunctis, eminet vniversis antecellit Prophetas, supergreditur Patriarchas, & quisquis ex muliere est inferior est Ioanne. Et Cyrillus Ierosolymitan. cat. 3. ad illuminatos. Etiam si Eliam Testem dixerit esse in Cælum assumptum, attamen non est maior Ioanne. Moyses maximus legislator, & omnes Prophetæ, sed non maior es Ioanne. Non ego prophetas prophetis audeo comparare, sed ipse Dominus noster, & illorum Dominus Iesus pronuntiauit. Maior inter natos mulierum Ioanne non surrexit: non inter natos Virginum, sed mulierum. Magna serui ad conseruos comparatio: filij vero ad seruos minime comparanda est gratia, & excellentia. Augustinus sermo. 23. de sanctis, Si in natis mulierum, hoc est in hominibus, nemo exurrexit maior Ioanne Baptista, quisquis Ioanne plus est, non tantum homo, sed & Deus est: & præfat. in 2. enarrationem in Psalmo 29. tractans verba illa Psal. 44. *Vixit te Deus Deus tuus oleo exultationis præparicipibus tuis,* colligit Christum non esse vnctum eo modo, quo ceteri homines iusti, Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, & quidquid magnum est in genere humano. Quandoquidem, inquit, nihil maius extitit in genere humano quam Ioannes Baptista, nec in natis mulierum exurrexit. Si quis excellentiam hominis, Ioannes Baptista est. Cuius autem Ioannes se dicit non esse dignum corrigiam calceamenti soluere, quid erat ille nisi amplius quam ceteri homines? Interpretatur ergo hanc gratiæ magnitudinem de excellentia gratiæ sanctificantis, quam in nullo pro homine sentit esse maiorem, quam in Ioanne Baptista, Eodem fere modo loquitur alij Patres in concionibus de Ioanne Baptista, Maximus, Honorius, Eusebius Emislenus, Petrus Chrysologus, Bernardus, Laurentius Iustinianus, & alij. Sed inter omnes excedere videtur Cyrillus libro secundo thesauri, capite 4. vbi prædicta verba tractans, inquit, Non maior inter natos mulierum tempore dicitur, sed virtutis sublimitate, qua ad eos peruenit terminos, quo natura humana peruenire potest.

Nihilominus huiusmodi sanctorum Patrum dicta prudenti moderatione explicanda sunt, & ad verba Saluatoris, & ad rem, de qua agimus, applicanda. In primis enim certum est in huiusmodi sanctorum comparationibus non posse Beatam Virginem comprehendere. Etenim in gratiæ, & sanctitatis perfectione Beatam Virginem superiorem Ioanne extitisse, indubitatum est, atque etiam eo tempore, cum Christus prædicta verba protulit, ut ex tractatis in superioribus satis constat. Neque quoad hoc verba Christi difficultatem habent, ut ex dicendis facile constabit, præsertim cum dici possit non cum feminis, sed cum viris tantum illum contulisse. Nonnulla autem Ioannes mi-Patrum verba præsertim Chrysostomi, Ambrosii, & non Virgine. Augustini, quæ videntur vniversaliora, & veluti per quandam exaggerationem dicta, pie interpretanda sunt, & vel ad sensum verborum Christi accommodanda: vel saltem dicendi, B. Virginem ita esse cum Christo coniunctam, ut cum illo excipi intelligatur.

Nam

Ioannis sanctitas excelsa.

Propheta nomen apud Iudæos excellens. Ioan. 9.

Chrysost.

Theophyl. Euthym. Ambros.

Augustin.

Maxim. Honor. Euf. Emi. Petr. Chry. Bernard. Laur. Iul. Cyril.

Cyril.

Euf.

Nam sicut Theologi dicunt, dictionem exclusivam non excludere concomitantiam, ita dici potest, cum nonnulli Patres asserunt solum Christum esse maiorem Ioanne, non excludi Virginem, sed potius cum Christo copulari, & comprehendere. Cuius manifestum argumentum est, quia aliis locis anteposunt Virginem non modo omnibus sanctis hominibus, sed etiam omnibus Angelis, quorum testimonia superius attulimus: Ioannem verò nunquam præferunt omnibus Angelis, ut videre licet citatis locis, & Petrus Chrysologus sermone 127. ad summum vocat illud Angelis parem, & eodem modo loquutus fuit August. serm. 22. de sanctis. Quin potius August. libr. 2. contra aduers. legis, & Prophet. capit. 5. & libr. quæstionum veteris testam. q. 28. dicit alios Prophetas esse æquales Ioanni, licet non maiores, quæ est etiam sententia Hieronymi Matth. 11.

Deinde ex vi verborum Saluatoris non constat Ioannem esse sanctiorem omnibus sanctis noui testamenti, præsertim Apostolis, non quod hoc affirmare dignum aliqua censura sit: sed quod sit incertum, & Christi testimonio probari non possit: Christus enim de præterito tempore usque ad illud, in quo ea verba protulit, loquutus est, dicens. *Inter natos mulierum non surrexit maior.* Vnde non sequitur maiorem unquam postea fuisse resurrecturum neminem. Quod in verbis Lucae evidentius apparet, ubi non simpliciter maior, sed inter Prophetas maior, dicitur: ergo inde non colligitur esse maiorem Apostolis, præsertim cum prophetarum nomine sancti præcipue veteris testamenti intelligi soleant. Adde Anselmum & S. Thomam iudicio Matth. 3. Apostolos munere & officio superiores fuisse Ioanne, quia fuerunt Ecclesiæ fundamenta, vniuersalesque pastores, ac principes, & in vniuerso orbe testimonium Christo reddiderunt, quod Ioannes in vno populo Iudeorum præstitit. Cum ergo Deus det gratiam, & sanctitatem muneri accommodatam, fieri potest, ut sicut Apostoli ministerio superiores fuerunt Ioanne, ita fuerint & gratia, igitur Christi verba non possunt de Apostolis intelligi.

Non tamen ideo assero Apostolos fuisse sanctiores Ioanne, nam Anselmus, & D. Thomas, qui affirmant eos ministerio antecellere Ioannem, negant meritis, & sanctitate esse illo superiores. Et ratio adhiberi potest, quia licet simpliciter minus Apostolicum fuerit maius potestate, dignitate, & rerum agendarum magnitudine, ac difficultate, fieri tamen potuit, ut ministerium Ioannis considerata Iudeorum dispositione, & temporis opportunitate, quando neque Christus vlla miracula ediderat, neque gratia Spiritus Sancti adhuc effusa fuerat, abundantiorum quandam gratiam, & vitæ innocentiam postulauerit, ut eius testimonium, quod nullis miraculis, aut signis, sed solius vitæ autoritat, confirmabatur, idoneum, & omni fide dignissimum prudenter existimari posset. Vnde egregie Cyril. libr. 1. in Ioan. cap. 7. Quomodo, inquit, auctoritati eius credendum non erat, qui tanto cumulo virtutis præfuit, ut lux ipsa à nonnullis crederetur? Et in eandem sententiam Euseb. lib. 6. de Demonstr. capit. 5. quæstionem proponit, quid esset in Ioanne, quo capta multitudo illa admiraretur hominem & prædicanti baptisma penitentia fidem haberet, cum præsertim nulla illius gesta memoria prodita sint. Neque enim quod aut mortuos excitauerit, aut alia miracula fecerit, scriptum extat. Et Respondet, nihil aliud, quam nouum, & admirabile vitæ genus: cumque latè illius mores descripsisset, tandem concludit. Hæc igitur arbitror ipsum Ioannem intuentibus, admirationem, ac stuporem erga hominem attulisse. Adde denique, quamquam Deus nunquam denegat omnem gratiam necessariam ad obeundum munus, in quo ipse hominem constituit: non tamen solam illam necessariò præbere, sed interdum longè maiorem. Sicut quibusdam Apostolorum ma-

Fr. Suarez. tom. 2.

iora impertiuit dona gratiæ, quam alijs, licet in Apostolico munere omnes fuerint æquales. Et è contrario, quamuis B. Petrus fuerit alijs potestate, ac dignitate superior, non propterea necesse est, ut sanctitate omnes superauerit. Siquidem quamuis ministerium Ioannis inferius fuerit, & propter illud præcisè consideratū, non indiguerit tanta gratia, quanta Apostoli: nihilominus fieri potuit: ut ex singulari Dei beneuolentia, & propter coniunctionem, & spirituales quandam familiaritatem ad Christum, cumulationem gratiam susceperit. Ergo hæc comparatio incerta est, nihilque videtur in ea temere affirmandum.

Præterea, etiam si comparisonem hanc à Christo factam ad Prophetas veteris testamenti limiteamus, necesse non est, ut propter verba Christi strictè, ac rigorosè intellecta eum omnibus sanctis Christo antiquioribus anteponamus.

Primo quidem, quia (ut ex verbis Lucae colligitur) non cum omnibus sanctis, qui eum antecesserunt, sed cum solis prophetis comparatus est. Nisi dicamus perinde esse comparare Ioannem cum Prophetis, & cum omnibus antiquioribus iustis. Nam ante Ioannem nulli sancti fuerunt maiores Prophetis. Omnes enim Patriarchæ, & celebriores veteris testamenti homines prophetiæ gratia claruerunt. Præsertim quia (ut paulo ante diximus) propter hæc causam deriuatum est hoc nomen in illo populo ad significandum quemlibet virum vitæ moribus, & sanctitate conspicuum.

Secundo esto hoc ita sit, in prædictis verbis non asseritur Ioannem esse maiorem superioribus iustis, seu Prophetis, sed alios non esse maiores illo. Vnde fieri potuit (ut Augustinus & Hieronymus notant) ut aliqui fuerint Ioanni pares. Quamquam ad hoc etiam responderi possit, licet verba illa nudè, atque præcisè sumpta, ita possint exponi: cum antecedentibus tamen sequentibusque coniuncta & iuxta visitatum loquendi modum, non solum negatiuum, sed etiam positiuum, & affirmatiuum sensum continere. Primo quidem, quia præmiserat Christus Ioannem esse plusquam Prophetam, & in huius confirmationem, ac declarationem subdidit, nullum ex muliere natum esse maiorem illo. Deinde quia in communi modo loquendi eo dicendi genere significamus aliquem esse sanctiorem, doctiorem, vel alijs.

Tertiò addi potest, Christum non dixisse simpliciter Ioannem fuisse sanctiorem omnibus Prophetis, sed nullum surrexisse maiorem illo. Quod multè existimant referri posse ad primam sanctificationem Ioannis, ita ut sensus sit, nullum Prophetam surrexisse à peccato originis cum abundantiori gratia, ac pluribus priuilegijs, & Spiritus Sancti donis. Quo non obstante fieri potuit, ut in progressu vitæ alij fuerint maiorem sanctitatem consequuti. Sed & hoc etiam facile reijci potest. Tum quia ille sensus de prima sanctificatione non videtur literalis, sed valde metaphoricus. Numquam enim verbum, *Surrexit*, in Scriptura in ea significatione ad literam sumitur, & in Euangelio Lucae non est verbum, *surgere*, sed verbum substantiuum, est, vnde idem significat aliud verbum absolute dictum: sicut quando Christo populus acclamabat. *Propheta magnus surrexit in nobis*, id est, apparuit, seu missus est à Deo: & Deuter. 9. *Non surrexit vltra Propheta in Israel sicut Moyses.* Tum etiam, quia (ut statim dicam) ex prima Ioannis sanctificatione adiuncta perfectione vitæ eius satis verisimiliter colligitur, non minus Ioannem reliquos Sanctos in augmento sanctitatis gratiæ, quam in prima sanctificatione antecelluisse.

Quartò dici posset ex Cyrillo libro 2. Thesauri cæ. 4. Ioannem dictum esse maiorem, propter humanam virtutem, in cuius usu, & exercitio mirabilis fuit, propter asperitatem vitam, & quia eremum semper coluit: & ro-

Ioannes Ba-
ptista maior
ne sanctis
omnibus
fuerit.

August.
Hieronym.

Deut. 92

T

bove

Per Chrys.
Augustin.

Hierony.

Anselm.
D. Thom.
Inter Ioan-
nem, & A-
postolos com-
paratio.

Anselm.
D. Thom.

Inter Ioannem
& Apostolos
comparatio.

Cyrl.

Euseb.

lore animi carnem rationi subiecit. Nihilominus tamen mirabiles Ioanne esse, qui per spiritum renati sunt, cuius donum Regnum Cælorum dicitur illud, Regnum Cælorum intra vos est, Lucæ decimo septimo. In quibus verbis non est intelligendum, docere Cyrillum Ioannem habuisse virtutem humanam sine gratia Spiritus: sed præcise alteram cum altera comparare, & significare voluisse meliorem esse vel minimam gratiam, quam maximam virtutem humanam per se consideratam. Quæ expositio est quidem subtilis: non tamen admodum literalis, præsertim cum perfectio virtutis Ioannis, non nisi ex abundanti gratia spiritus profecta sit, & illius augmentum, perfectionemque meruerit.

Quintò tandem exponi possunt prædicta verba, Ioannem non dici maiorem propter solam sanctitatis excellentiam ac perfectionem: sed propter singularem modum, maioremque prærogativas, ac privilegia sanctitatis, in quibus sine dubio excelluit, ac singularis fuit. Sed hoc etiam nõ satisfacit: tum quia declaratum est, Christum præcipue locutum esse de vitæ sanctitate, quæ reuera sola est, quæ facit simpliciter maiorem apud Deum: tum etiam, quia ex illis prærogativis recte perpenfis, sit consequens in perfectione etiam sanctitatis Ioannem excelluisse, ut statim explicabitur. Quocirca quamvis propter hos varios exponendi modos, nec certum nec constans sit, in quo gradu sanctitatis Ioannes inter omnes Sanctos, & Prophetas collocandus sit: est tamen verisimile superare omnes antiquos Patriarchas ac Prophetas, & absque iniuria posse cum Apostolis, ac reliquis Sanctis noui testamenti conferri.

Secundo ac principaliter explicari potest assertio supra posita ex progressu vitæ Sancti Ioannis, quæ in Euangelio describitur (quod inter singularia eius privilegia non immerito annumerandum est.) Primo enim conceptio eius ab Angelo est annuntiata, quod de nullo alio, nisi de Christo in nouo testamento legitur: in veteri autem de vno tantum, aut altero, iisque præstantissimis viris, nimirum Isaac, & Samfone, qui præter insignem sanctitatem, Christi Domini typi fuerunt. Et in hoc privilegio singulari præterea fuit in Ioanne quod eius conceptio ab eodem Gabriele Angelo, à quo Christi Incarnatio annuntiata est, & quidem in templo: imò & in sacratori parte templi, nimirum in Sæcta sanctorum, ut putant Bernard. ferm. de privilegiis Ioannis Baptiste. Ambros. Beda, Euthym. Lucæ. 1. & Augustin. tract. 49. in Ioannem, qui hac de causa censent Zachariam patrem Ioannis fuisse summum sacerdotem. Verius tamen est: Zachariam non fuisse summum sacerdotem. Lucas enim non vocat eum principem Sacerdotum, vel sacerdotem summum, sed simpliciter Sacerdotem, qui alios habebat æquales, atque eiusdem ordinis, ut colligitur ex illo verbo Lucæ. 1.

Fuit Sacerdos quidam nomine Zacharias, & infra. Factum est autem, cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine vicis sue, id est, sue classis, seu familie, de qua prius dictum fuerat, de vice Abie. Ut enim constat ex 1. Paralipomen. 24. sacerdotum multitudo in viginti quatuor ordines, seu classes erat distincta, quæ vices dicebantur, seu turmae. 2. Paralip. 20. Vnus ergo ex his sacerdotibus erat Zacharias. Vnde non est ingressus in sancta sanctorum, in quæ solus Summus sacerdos semel in anno ingrediebatur: sed in aliam templi partem, quæ vocabatur primum tabernaculum, seu sancta ad Hebr. 9. quod erat post primum velum, & in eo erat altare thymiamatis, & panes propolitionis atque illuc soli sacerdotes functionis suæ tempore ingrediebantur. In hoc ergo loco facta est conceptionis Ioannis annuntiatio, & quidem gravissimis verbis, magnificisque de Ioanne prædictionibus, nomenque illi impositum, quod gratiam significat, quæ omnia excellentem Ioannis sanctitatem futuram manifeste indicant.

Secundo post conceptionem in vtero matris, repletus est Spiritu Sancto, & donum gratiæ sanctificationis, & prophetiæ ac liberi arbitrii vsum, & perfectam quandam Christi cognitionem accepit, quæ omnia latè in superioribus tractata sunt, cum de prima Virginis sanctificatione ageremus. Et videri prætereà potest Ambros. ferm. 63. Vbi ad Ioannem accommodat illud Ieremiæ 1. Priusquam te formarem in vtero, novi te, & antequam exires de vulva, sanctificavi te, & prophetam in gentibus dedi te. Quæ ibidem Hieronym. de Ioanne interpretatur. Vnde eleganter Petrus Chrysost. ferm. 88. Beatus, inquit, Ioannes, qui ante Dei spiritum meruit intonare, quam hominis vagire in fletu. Beatus, qui ante diuina possidere meruit, quam sortiretur mala. Beatus, qui ante meruit Cælum scire, quam terram. Beatus, qui antequam videret præsentia, futura meruit nuntiare. Beatus, qui ante Deum capere potuit, quam suo ipse caperetur a corpore. Beatus, & singulariter est Beatus quis antequam sciret quæerere, merui um conquist. Beatus qui non peruenit ad gratiam per laborem, sed ad labores ipsius gratiæ dignatione descendit. Et similia habet ferm. 91. Videris, quænam modum Ioannes ante peruenit ad cælum, quam tangeret terram, ante accepit diuinum spiritum, quam haberet humanum, ante suscepit diuina munera, quam corporis membra, ante cepit viuere Deo, quam sibi, ante rapuit arma, quam membra, & ut vinceret mundum, vicit ante naturam, antequam Christum præcederet, se præcessit.

Tertiò, post primam sanctificationem in vtero usque ad natiuitatem suam plurimum in diuina gratia, & sanctitate creuit. Quia (ut Orig. Ambros. & alij Patres sentiunt (non solum in ipso sanctificationis instanti vsum rationis habuit: sed etiam postea in illa permansit. Quod si verum est, dubitari non potest, quin actus fidei, charitatis, ac religionis sapientius exercuerit, & quod B. Virginis, & Christi præsentia, singulariter fuerit illis tribus mensibus ad eos exercendos excitatus, & adiutus. Ac denique in eius natiuitate tot signa, & mirabilia facta sunt, ut hominis stupore repleti dicerent. Quis putas puer iste erit? etenim (subdit Euangelista) manus Domini erat cum illo. Vnde licet hæc per se se sanctitatem, aut gratiam sanctificantem non augerent, sunt tamen honorifica eximie beneuolentiæ diuinæ, ac conspicua Ioannis sanctitatis indicia.

Quanta paulo post natiuitatem statim ab infantia in eremum se abdidi, & admirabilem vitæ rationem instituit ijs verbis indicauit Lucas, capite primo. Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, & erat in deserto usque in diem ostensionis suæ ad Israel. Quod explicans cap. 3. dicit fuisse ibi, donec factum est super eum verbum Domini, & ad concionandum, & baptizandum exiit. Ex quibus locis, (quidquid hæretici huius temporis nugentur) intellexit semper Ecclesia, Ioannem à prima ætate confortia hominū vitasse vitamque solitariam in eremo duxisse, vnde in eius hymno canit.

Antra deserti teneris sub annis,
Ciuum turmas fugiens pereisti.

Vnde Simeon Metaphrasti. Ioannis vitam deserti-bens dixit, vix à fastijs solutum solitudinem habitasse, vitæque egisse angelicam. Et Chrysost. hom. 10. in Matt. Ab ipsis incunabulis in eremo semper inhabitauit, & angelicam quandam vitam mortali in carne præ se tulit, & hom. 38. Ita in terris, quasi in cælo versabatur, & infra. Nulli hominum, antequam ad baptizandum accederet, Deo autem soli sua semper offerebat colloquia, neminem vidit vnquam conseruorum, neque ab aliquo horum visus fuit, non lacte nutritus, non lacte susceptus, non tecto, non foro, non altare humana visus erat. & ho. 15. in Ioan. Vita, & asperitate, & omnium hominum contemptu erat insignis, si quidem veste, mensa, domo, & ipso victu contempto eremum ab ingressu ætate coluit, & Hierony. aduersus Luciferianos, parum

Gen 37.
Iud 11.
Bernard.
Ambros.
Beda
Euthym.
August.

Zacharias
Ioannis pa-
ter non fuit
summus sa-
cerdos.
Luc. 1.
1. Par. 10. &
24.

Heb 9.
Leg. Fran-
ciscum To-
letum in ca-
18. Ioannis
& Baroni
in apparatu.

Ioannes in
vtero matris
gratia reple-
tus.

Ambros.
Ierem. 1.

Hieronym.
Pet. Chrys.

Orig.
Ambros.

Ioannes ab
infantia ere-
miticola.
Luc. 2. & 3.

parum à principio. Quid mihi necesse est in talis viri laudibus immorari, cum à Deo Patre etiam angelus nuncupetur: Plane Angelum, qui post materni ventris hospitium eremi deserti sedit, paruulus de serpentibus lustris, qui oculis spectantibus Christum, nihil aliud est dignatus aspicere, quia eloquiis Domini, quae melle, & sauo dulciora sunt, dignam Deo vocem erudit, & ne questionem morer, sic decebat crescere praeurorem Domini, & epist. 4. ad Rusticum, Ioannes baptista sanctam matrem habuit, Pontificique filius erat: & tamen nec matris affectu, nec patris opibus vincebatur, ut in domo parentum cum periculo viveret castitatis. Vnebat in eremo, & oculis desiderantibus Christum, nihil aliud dignabatur aspicere. Vestis aspera, Zona pellicea, cibis locustae, melque sylvestre, omnia virtuti, continentiaeque preparata. Et epist. 7. ad Lexam. Samuel nutritur in templo, Ioannes in solitudine preparatur, hic fugit vrbes, Zona pellicea cingitur, locustis alitur, ac melle sylvestri, & in typum poenitentiae praedicat. & tortuosissimi animalis vestitur exuviis. Similia habet Orig. hom. 11. in Lu. Digne qui sic conceptus fuerat, & natus, non expectauit, ut aperte nutritur, sed recessit, & abiit in desertum, ubi purior aer erat, & celum apertius, & familiarior Deus, ut vacaret orationibus, & cum Angelis conuersaretur, appellaretque Dominum, illumque audiret respondentem, & dicentem: Ecce adsum. Sicut enim Moyses loquebatur, & Deus respondebat ei, sic puer, quod Ioannes loquutus fuerit in deserto, & Dominus responderet ei. Eadem ferè repetit homilia 16. Vnde de augmento gratiae illius sic loco superiori loquitur, tractans illud. Puer autem crescebat & confortabatur spiritu. Non in eadem permanebat mensura, quae caperat: sed semper crescebat in eo spiritus, & per singulas horas, & momenta spiritu succrescente anima quoque sua incrementa capiebat, & non solum anima, sed etiam sensus, & mens augmenta spiritus sequebantur. Eodem modo de Ioanne loquuntur, & vitæ illius rationem exponunt Epiphanius, haer. 63. in fine Euseb. lib. 9. de Demonstr. c. 5. Theophylactus, Euthymus, & alij exponentes loca Matthæi & Lucæ, Augustinus, Bernardus, Eusebius, Emilianus, & reliqui Patres concionibus de Ioanne Baptista. Huic etiam rei fidem faciunt Historiographi, qui referunt Ioannem Baptistam annum cum dimidio ætatis agentem ductum esse in eremum à matre sua, Herodianam fugiente fortasse iram, ut scribit Niceph. lib. 1. Histor. c. 14. & Cedren. in compendio histor. qui addit delituisse in spelunca quadam, ibique matrem obiisse, Angelum autem curam pueri suscepisse. Cuius speluncæ ad Iordanem sita sit mentio in Prato spirituali, cap. 1. & ibi dicitur Ecclesia ædificata, cuius etiam meminit Beda lib. de locis sanctis, c. 13. Errant ergo Hæretici, qui negant Ioannem eremum inhabitasse, & solitariam egisse vitam, nihil aliud deserti nomine interpretantes, quæ domum parentum in montanis sitam. Quod & alienum est à proprietate verborum Scripturæ, & à sanctorum Patrum expositione, & sensu Ecclesiæ. Eo vel maxime, quod domus Zachariæ non erat in deserto, sed intra quandam ciuitatem in montanis sitam, ut colligitur ex illis verbis Luc. 1. Exurgens Maria abiit montana cum festinatione in ciuitatem Iudæ, & intravit domum Zachariæ. Ex his ergo omnibus constat, cum B. Ioannes à principio plenitudinem Spiritus Sancti fuerit consequutus, & postea tanto tempore, adeo continue, constanter ac intense per illam meruerit, magnam perfectionem fuisse sanctitatis adeptum.

Vltimo perfectionem gratiæ, & meriti Ioannis inde explicare possumus, quod perfectissimum statum vitæ actiue, & contemplatiue assequutus est: primum enim ad perfectionem vitæ contemplatiue duo potissimum pertinere videntur: alterum quasi disponens, & preparans, scilicet corporis mortificatio, & carnis afflictio: alterum, in quo proprie huius vitæ ratio consistit, scilicet unio mentis ad Deum, Fr. Suarez tom. 2.

& charitatis, ac contemplationis perfectio. Primum horum explicatur in Euangelio varijs in locis. Nam de eius abstinentia dixit Christus Mat. 11. Venit Ioannes, neque manducans, neque bibens. Propter quod dixit Basilius concione prima de ieiunio. Ioannis baptista vita quid aliud erat, quam vnicum, ac perpetuum ieiunium? Et Ambr. lib. de Elia & ieiunio c. 3. Quia vitæ, inquit, humanæ possibilitatem: continentia supergressus fuerat, non homo, sed Angelus appellatus est. Dicitur ergo Ioannes venisse non manducans, neque bibens, non quia omnino nihil manducaret: sed quia vix humano cibo, & qui ad hominem alendum sufficeret, vteretur. Vnde Mat. 3. dicitur. Esca autem eius erat locustæ, & mel sylvestre. In quo cibo exponendo licet Sancti varij sint: omnes tamen conueniunt, fuisse cibum austerum & vilem, infuauem, & amarum, ut notatur Aug. serm. 65. de tempore, Chrysostomus, Euthymus, & Ambrosius in Matth. & Luc. 3. cap. & Chrysostomus etiam in hom. 2. in Marcum, Orig. homil. 11. in Lucam. Rursus dicitur de vestitu eius in eiusdem locis Euangelij, fuisse de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos. Quod vestimentum cilicium fuisse significat Paulinus epistola 10. ad Senerum dicens. Ioannem pili camelorum hirsutissime vestiebant. Et in carmine de Ioanne Baptista.

Vestis erat curvis setis contexta Cameli.

Contra luxuriam, molles duraret vi artus:

Arcebatq; graues compuncto corpore somnos.

Apertius D. Anselm. Mat. 3. Gerebat, inquit, habitum poenitentiae, dum cilicio camelino indutus esset, & sylvestres comederet. Alij vero Patres, quamuis non aperte dicant fuisse cilicium: omnes tamen docent fuisse asperum, ac poenitentis indumentum. Idem colligunt ex alijs verbis Christi Matth. 11. Quid existis videre? hominem mollibus vestitum? ut videre licet in Ambrosio, serm. 65. Gregorius, hom. 6. in Euangelia, & Chrysostomus homil. 3. imperfecti ubi de Zona pellicea specialiter dicit fuisse morem Iudæorum, Zonis laneis præcingi: Ioannem vero ob maiorem carnis macerationem Zona pellicea usum fuisse. Vnde gaudencius Brixien. tract. 2. in Exo. Zona, inquit, pellicea circa lumbos mortificationem significat vitiorum: pellis enim, quæ aptatur in vsu, non nisi mortui animantis est. Et eodem ferè modo loquuntur Hieron. Theophyl. & alij in Matth. alijque Patres supra citati, ac denique Nazian. qui hæc omnia his verbis complectitur in carmine de præceptis ad Virgines.

Melle samem agresti repulit vilique locusta.

Zacharias genitore satus, rexitque cameli.

Membra pilis, habuitque domum versatile cælum.

Atque in humo dura corpus dabat ipse sopori.

Alterum, quod ad perfectionem vitæ contemplatiue præsertim spectat, insinuat est à Luca c. 1. his verbis: Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu. Et ex dictis de vita eius solitaria, austerâ, & poenitenti per se fit credibile non nisi in diuinis cogitationibus, colloquijs, & affectibus potuisse toto illo tempore versari, ut docet Patres locis supra citatis, & optime Bernard. serm. de privilegijs Ioan Baptiste. Relinquit Ioannes mundum, homines fugit, patriam nescit, parentes aspernat, & in solius diuinitatis apicem desiguit obtutus. Mirarum conuersio, hominem vix mundum ingressum, mundi fugere gloriam, & seculi cupiditates non solum obliuisci: sed nescire, perpetuumque cum diuinitate habere consortium. Et Chrysostomus hom. 1. in Marcum. Felix ista conuersatio, despicere homines, angelos quærere, vrbes deserere, & in solitudine inuenire Christum. Hinc docet Bernard. ser. de natiuit. Baptista Ioannem in rebus ditimis magisterio spiritus intrinsecus edoctum fuisse, Ioannes in spiritu, tanquam Angelus eruditur, nimirum tanto propinquior Verbo, quanto vox verbo vicina, cui nullâ voce alia media, quod foris sonet, oportet intinari. Neque enim Ioannem prædicatio, sed inspiratio docuit, quem repleuit spiritus in vtero matris sua verè ardens & vehementer accensus, quæ sic præoccupat

Matth. 11.
Basil.
Ioannis ab-
stinentia.

Matth. 3.

August.
Chrysost.
Euthym.
Ambros.
Orig.

Paulus.

Anselm.

Matth. 11.

Ambros.

Gregorius.

Chrysostomus.

Gaudencius.

Hieronimus.

Theophylactus.

Gregorius Nazianzenus.

Luc. 1.

Bernardus.

Chrysostomus.

Ioannis con-
templatio
quanta.

Bernardus.

Orig.

Epiphanius.
Eusebius.
Theophylactus.
Euthymius.
Augustinus.
Bernardus.
Beda.
Eusebius Emilianus.
Nicephorus.
Cedrenus.
Beda.

Chrys.

Greg.

Bernard.

Chrysost.
Hieron.Isidor.
Cassian.
Euthym.
Theoph.
Niceph.
Sozomen.

Bernard.

Lucas.

Matth. 3.

Ambr.

uit flamma caelestis, & infra. Ardens erat in seipso vehementi austeritate conuersationis erga Christum intimo quodam & plero seruire deuotionis. Nec dissimilia sunt verba Chrysost. hom. 12. in Ioannem. Itaque Ioannes cum omnibus se sensibilibus exuisset, alijs magis non indiguit, sed caelestis eruditus est. Et eodem modo loquitur Gregor. lib. 1. dialog. cap. 1. Huc accedit quod hac de causa frequenter sancti Patres Ioannem vocant Principem, & quasi exemplar vite monasticae, quae tota in contemplatione posita est. Vnde Bernard. supradicto sermone de priuilegijs Baptiste, Ioannes aetatis supergressus infantiam, & nobilioris generis generositatem oblitus, soli vacat diuinitati, factus forma vite, monachorum propositum, Anachoretarum principium, totius religionis assertio. Et Chrysostomus hom. 1. in Marcum, Monachorum principem vocat. Hieronymus vero epistol. 22. ad Eustochium de custodia Virginitatis principem anachoretarum appellat. Et eadem est sententia Isidor. lib. de diuinis officiis, cap. de monachis. Cassiani collat. 18. cap. 6. Euthym. & Theophyla. in Matth. Nicephori lib. 8. Historiae, cap. 38. & Sozomeni libr. 1. cap. 12. Constat igitur beatissimum Ioannem vitae contemplatiuae summum apicem attigisse.

Quod vero actiuae vitae partem summa cum laude, ac virtutis exemplo exercuerit, Non est (vt Bernardus inquit) currentis lingua volubilitate differendum, sed Evangelica dignitatis comprobandum eloquio. In illo enim legimus perfectissima munera vitae actiuae, in quibus S. Ioannes diuino iussu, & inspiratione se exercuit. Primo enim (vt Lucas ait ca. 3.) Factum est super eum verbum Domini, & venit in omnem regionem Iordanis praedicans baptismum penitentiae in remissionem peccatorum. Et vt Patres animaduertunt, illi singulariter datum est, vt primus omnium regnum celorum claret, ac distincte hominibus annuntiaret. Deinde missus est ad baptizandos homines, eosque ad Christi baptismum praeparandos, & (quod maximae dignitatis indicium est) ipsi fuit Christi baptizator efficitur dicente Christo: Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tertiò, Christo testimoniū perhibet, eumque praesentem demonstrat, dicens, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Denique summa animi constantia, veritatem docens, vitia, ac hominum peccata reprehendit, & vsque ad mortem, quam pro tuenda veritate sustinuit, in hoc admirabilis vitae genere perseuerauit. Concludamus igitur cum Ambrosio. praefat. in Lucam Ioannem Baptistam humilitate, abstinentia, fide, vestimento, cibo nuntio ad summum quēdam sanctitatis gradum peruenisse.

SECTIO IV.

Vtrum Ioannes malo culpa, & defectibus, qui ex illo fluunt subiectus fuerit.

TRia sunt culparum genera, originale, mortale, ac veniale, defectusque duo, qui ex illis nascuntur, ignorantia, & fomes peccati, de quibus in praesenti quaestione aliquid desiderari potest. Nam de ceteris malis poenae, quae licet ex peccato oriantur: per se tamen nec indecentia sunt, nec inter maxima mala annumerantur (vt sunt mors, dolor, & huiusmodi) nihil est quod dicamus, cum ex Evangelio constet Ioannem in incommotis fuisse subiectum, & ad illius profectum, maximumque bonum pertinuerit ea pati, ac propter Deum ac virtutem constanter sustinere. Primò igitur certum fit Ioannem in peccato originali fuisse conceptum, & vsque ad sextum a conceptione sua mensem in culpa, ac Dei inimicitia extitisse. Hoc existimo esse omnino certum. Licet enim in Scriptura non fit in particulari expressum, & explicatum, conti-

Ioannes in originali peccato conceptus.

netur tamen illis regulis generalibus, quibus significatur omnes homines, qui ex Adamo per seminalem rationem originem ducunt, originale ab eo maculam contrahere. Constat autem ex Luca. 1. Ioannem hoc naturali modo fuisse conceptum. Quod autem ab illa generali regula non fuerit speciali priuilegio exemptus, totius Ecclesiae consensu, & Sanctorum Patrum traditione constat, & insinuatum est ab Angelo Luc. 1. Et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris suae. Sensus enim esse videtur, quamuis non in ipso conceptionis momento: ad huc tamen in matris vtero existentem eximio quodam fuisse sanctificationis genere sanctificandum. Vnde inferius subditur, cum post sex menses à conceptione Ioannis audiisset vocem Mariae Elisabeth, Ioannem in vtero exultasse, & repletam esse à Spiritu Sancto Elisabeth. Vbi Patres omnes in superioribus citati intelligunt, tunc primum Ioannem sanctificatum, & originale peccatum illi fuisse dimissum. Ratio vero, praeter communem legem, solum est, quia non oportuit priuilegium hoc alteri quam Deiparae communicari, neque ad munus praecursoris necessarium erat.

Secundo ex hoc principio colligo, Ioannem Baptistam fuisse subiectum fomiti, & ex renatis motibus sentientis appetitus, quibus sentiebat aliam legem in membris suis repugnantem legi mentis suae, & captiuum ipsum ducentem in legem peccati. Haec assertio eisdem modis, quibus praecedens probanda est. Nam hic fomes intrinsece sequitur ex originali culpa, atque carentia originalis iustitiae, huiusmodi autem fomes secundum ordinariam legem non tollitur, quando originale peccatum remittitur, vt in baptismo constat, & experientia ipsa satis ostendit, & colligitur ex ijs, quae Concil. Trident. tradit Sess. 5. can. 5. & Augustinus 1. retr. ca. 26. & saepe alias, ergo quamuis Ioanni fuerit remissa originalis macula, nihilominus in illo fomes permanfit. Quia nullum est fundamentum, quo illum hac in parte à generali regula excipiamus, & singulare ei priuilegium fuisse concessum affirmemus: cum ex Scriptura sacra colligi possit, neque ab aliquo Sanctorum Patrum asseratur: imo neque in dubium reuocetur. Quin potius omnibus in locis supra citatis (in quibus de penitentia Ioannis disputant) aperte supponunt eum passum esse carnis pugnam, & contradictionem, & ad eam moderandam, ac superandam, ieiunijs, vigilijs, ac diuturna carnis maceratione indiguisset. Denique neque ex munere praecursoris, vel ex alia Ioannis dignitate, probabilis coniectura fieri potest, vt fomite caruisse dicatur. Neque enim Paulus postquam à Deo vocatus, & gentium Apostolus effectus est, inferior fuit dignitate, & officio, neque charitate in CHRISTO neque diuina contemplatione, & tamen interdum vehementibus fomitis motibus premebatur. Quin potius (si occasiones, aut ministri necessitatem spectemus) multo magis indigebant hoc dono Apostoli, quam Ioannes, hic enim ferè solitariam vitam egit, ita vt etiam eo tempore, quo concionabatur, & baptizabat, in desertis versaretur: Apostoli vero per vniuersum orbem peregrinabantur, varias provincias peragando. Vnde necesse erat inter homines, hoc est, inter occasiones, & pericula saepe versari, & nihilominus tali dono caruerunt, & eundem eorum (vt de omnibus intelligatur) dictum est, Sufficit tibi gratia mea, virtus in infirmitate perficitur: Idem ergo eadem vel maiori ratione de Ioanne intelligendum est. Contra hoc verò obijci potest Origen. homil. 9. in Leuit. dicens, Zonam pelliceam circa lumbos Ioannis significasse partem illam corporis eius, ita emortuam, vt neque leuis motus, neque alius quisquam in lumbis eius fuisse credatur: sed sola castitas, & pura pudicitia. Respondeo, idem de Ieremia affirmat, vnde sano modo

Ioannes Baptistam fuisse peccati subiectum.

Conc. Trid. August.

Obiectio. Origen.

Respons. modo

modo intelligendus est de motu voluntario; aut quod rarissimè & leuius quam ceteri homines hos motus passus fuerit.

August. Tertiò ex his probabilibus colligo; Ioannem Baptistam non caruisse omni culpa veniali. Hæc consequutio nititur doctrina Augustini lib. 5. contra Iulian. capite 8. ubi existimat rectè inferri eum, qui caruit actuali culpa, carere etiam originali; ergo si Ioannes habuit originale, habuit etiam actuale. Vnde idem Augustinus libro de natura, & gratia, capitulo 36. cum ostendisset in vniuersum omnes homines conclusos esse sub peccato tam originali, quam actuali, solum Beatam Virginem excepit, de qua nullam vult, cum de peccatis agitur, haberi contro- uersiam. Quæ exceptio satis indicat ex sententia Augustini neminem alium esse excipiendum; & merito. Sunt enim in Scriptura generales regulæ, neminem esse qui non peccet, si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Propter quas Augustinus libro de bono perfeuerant. capitulo 2. inter tria dogmata, quæ dicit Ecclesiam aduersus Pelagianos defendere. Vnum est, in quantacunque iustitia, sine qua libisunque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem viuere. Et in eam sententiam refert Cyprian. in expositione orationis dominicæ. Qui libr. de opere, & elemosynis ita loquitur, Agnoscamus diuinam indulgentiam munus salubre & emendandis, purgandisque peccatis nostris, qui sine aliquo conscientie vulnere esse non possumus instamus. Et infra. Si autem nemo sine peccato esse potest, quisquis se inculpatus dixerit, aut superbus, aut stultus est. Similia habet libro tertio ad Quirinum, numero 56. Et eadem generalis locutio passim in Patribus reperitur, præsertim apud Hieronymum in dialogis contra Pelagianos, Gregor. lib. 17. Moral. c. 10. alias 8. & lib. 81. cap. 5. alias 4. ubi quædā dicit esse peccata, quæ à iustis vitari possunt, quædā, quæ non possunt, & lib. 23. cap. 4. alias 2. & Bernard. libro de præcepto & dispensatione. Vbi absolute dicit esse impossibile cuius mortalium, quin interdum saltem venialiter peccet. Non est ergo, cur ab hac generali regula Ioannē Baptistam sine alia auctoritate, aut rationis fundamentò excipiamus. Addo Apostolos etiam post Apostolatū & confirmationem in gratia, ac plenitudinem Spiritus sancti, interdum venialiter deliquisse: Paulus enim ad Galat. 2. affirmat Petrum reprehensibilem fuisse, Dixi tamen assertionem hanc solum esse probabiliorē, quia non defuerunt Catholici quidam, qui hoc priuilegium Ioanni tribuerint, vt Galatin. libr. 7. de Arcanis, capit. 9. & Catharinus opus. 2. de eximia Christi prædestinatione, quoniam de illo canit Ecclesia.

Antra deserti teneris sub annis,
Ciuum turmas fugiens petisti,
Ne leue saltem maculare vitam

Famine posses. Et rursus.
O nimis felix, meritisq; celsi
Nesciens labem niuei pudoris.

Quibus adiungi possunt nonnulla Patrum testimonia, quæ in assertionem sequenti declarabimus. Propter quæ horum auctorum sententia nulla censura digna est, vt notauit Driedo. libro. 1. de grat. & liber. arbit. cap. 5. part. 2. Præsertim cum D. August. qui constantius, ac frequentius docet, nullum hominem posse vitare omnia peccata, interdum dicat, Si quis doceat aliquem fuisse, qui non ex viribus liberi arbitrii, sed singulari gratia priuilegio illa viuauerit, nec temere, nec perniciosè errare, vt videre licet libr. de spiritu, & litera, capit. 2. & epistol. 95. quam ipse cum aliis quatuor Episcopis Africanis ad Innocentium I. scripsit. Vnde Concil. Trident. sess. 6. can. 23. negat quidem posse hominem sine speciali priuilegio viuere absque peccato veniali, & affirmat hoc priuilegium datum esse Beatæ Virgini. An verò alteri concessum

Fr. Suarez. Tom. 2.

A sum fuerit, nec affirmat, nec negat. Est ergo res hæc, quæ sub opinionem cadere potest: tamen quia nullum est sufficiens fundamentum ad hoc priuilegiū asserendum, & generales regulæ sunt in contrarium ideo assertionem positam longe probabiliorē iudicamus. Prædicta autem Ecclesiæ verba ita exponi possunt, quod priorum sensus sit: Ioannem fugisse hominum confortia, vt (quoad fieri posset) venialia peccata vitaret, & ne sermone offenderet, quod frequentissimum est: non tamen inde sit allequutū fuisse, ne vnquam venialiter caderet. In posterioribus autem verbis, nomine labi intelligi potest mortalis culpa, præsertim castitati opposita, propter cuius insignem perfectionem merito appellari potest niuei pudoris. Addere deniq; possumus duplex esse genus venialium peccatorum: aliud quod plena libertate, & deliberatione committitur: aliud quod ex surreptione contrahitur. De hoc posteriori genere euidentior est assertio posita, quia vix, & non sine magno miraculo fieri potest, vt homo, qui in ordinationi fomicis subditus est, interdum hoc peccati genere non inficiatur. At verò de priori genere peccati non est improbabile, Ioannem nunquam venialiter peccasse, & ita exponi posse prædictum Ecclesiæ hymnum. Nec de Apostolis post Spiritus Sancti aduentum id est incredibile, quia hoc genus peccati, in modo peccandi, simile est mortali, solumq; in grauitate, & materia differt. Sed in hac re nihil certi statuedum censo.

Quarto dicendum est, Ioannem Baptistam nunquam mortaliter peccasse, atque adeo in prima sua sanctificatione confirmatum in gratia fuisse. Hanc assertionem exiitimo ita certam, vt sine magna temeritate, ac errore negari non possit. Probari primum potest ex verbis Angeli ad Zachariam: Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Luc. 1. in quo testimonio ponderandum in primis est aduerbium illud, adhuc, & illa præpositio, ex, Nam vis illorum verborum est, non solum replendum fuisse in vtero Spiritu Sancto, sed ex vtero, quia ex eo tempore deinceps semper futurus erat Spiritu Sancto repletus. Quod rectè perpendit Iansenius c. 2. Concordiæ. Deinde verbum ipsum replebitur Spiritu Sancto, perfectam quandam sanctificationem, firmam, ac stabilem indicat. Quod si antecedentia, & subsequencia verba ponderentur, hoc plurimum confirmabunt. Præmisit enim Angelus; Erit magnus coram Domino, & vinum, & siceram non bibet: quibus verbis indicauit fore perpetuo consecrandum diuino obsequio, & postea subiungit; Et multos filios Israel conuerteret ad Dominum Deum ipsorum, & ipse præcedet ante illum in Spiritu, & virtute Eliæ. Ac denique in fine capitis concluditur: Puer autem crescebat & confortabatur spiritu: nunquam ergo amisit Spiritum Sanctum, quem in prima sanctificatione recepit, sed in illo semper creuit. Et hoc etiam maximè confirmant omnia quæ de eius prædicatione, & vita narrat idem Luc. c. 3. Matth. c. 3. & 11. Propter quæ dixit Greg. Nyss. lib. 6. de beatitudinib. in 3. Quod paruum aut magnum in vita illorum (agit enim etiam de Elia) historia nouit delictum? Quæ verba, & alia, quæ ibidem adiungit, iuxta hanc assertionem temperanda sunt. Secundo, vniuersa Ecclesia, & Patres omnes hoc modo scripturam intelligentes, ita planè sentiunt de innocentia, & prima sanctificatione Ioannis. Etenim nisi Ecclesia sentiret Ioannem ab eo tempore perpetuo fuisse sanctum, Deique amicum, nunquam natiuitatem eius tanta veneratione coleret. Vnde Ambros. lib. 2. in Lucam dicit. Ioannem capisse à mensura perfectæ ætatis plenitudinis Christi, Clarius Athan. serm. 4. contra Arian. ad medium dicit, quosdam fuisse puros omni crimine, siquidem Ieremias ex vtero sanctificatus, & Ioannes dum adhuc à grauida matre gestaretur, exultauit in gaudio ad vocem Deiparæ Virginis. Quibus verbis aliam egregiam coniecturam

Ioannes Baptistam ab vtero matris confirmatum in gratia. Luc. 1.

Iansen.

Luc. 3.

Matth. 3. & Greg. Nyss.

Ambros.

Athanas.

inducat: valde enim verisimile est non fuisse Deum largiendum alicui tam singulare, ac miraculosum sanctificationis modum, quem permissurus esset in graui peccata labi, ac tanto beneficio priuari. Quapropter Beda ferm. in vigil. Ioan. Baptist. sic colligit. *Quid vident, & conuersant inter homines poterat deesse virtutis, qui etsi homo in iniquitatibus conceptus est, contra morem tamen humanae conditionis non in delictis eum prauaricationis, sed in gratia remissionis mater sua peperit. Neque enim dubitandum est, quin Spiritus Sanctus, qui eum repleuit, etiam peccatis omnibus absoluit. Vbi Absolvere aperte vocat, prauertere, ne in ea laboretur. Hinc etiam Cypr. li. 1. epist. 6 alias epist. 76. inquit, ut certum esset Ioannem, quando baptizauit Christum, habuisse Spiritum Sanctum, accepisse illum, adhuc in vtero matris constitutum. Quae collectio nullius esse momenti, nisi Cypr. ut manifestum supponeret, non potuisse Ioannem Spiritum Sanctum amittere, à quo tam mature fuerat prauertus. Præterea Greg. li. 3. Moral. cap. 5. de carcere, & morte Ioannis sermonem habens. Nunquid credimus, inquit, aliquid fuisse, quod in eius vita illa sic despecta mors tergeret? Sed quando ille, vel in cibo peccauit, qui locustas solummodo, & mel siluestre edit? quid Deo, vel de qualitate sui tegminis deliquit, qui camelorum pilis corpus operuit? quid de conuersatione sua offendere poterat, qui de eremo non recessit? Apertius loquitur Beda. homil. de decollatione Ioan. Baptist. dicens. Quis nostrum dicere audeat Beatum Ioannem actu vel dicto, vel habitu, vel motu peccasse? Quis in eius praeordij peccato poterat esse locus, quem & ante natiuitatem Spiritus Sancti consecrauit aduentus? Quae verba tam generalia sunt, ut peccatum etiam veniale excludere videantur. sed temperanda sunt, ut solum de mortalibus, quae simpliciter peccata sunt, intelligantur. Et eodem modo exponendus est Euseb. Emif. ferm. 1. de Ioanne Bap. cum in hac verba loquitur. Sicut vas plenum balsamo admixtionem liquoris alterius respuit, & penitus excludit, ita in eum nihil secularis macula introire poterat, in quo sanctificationis plenitudo regnabat. Deinde hoc confirmari potest ex supra citatis Sanctorum testimoniis, in quibus agentes de acerbissima Ioannis penitentia, ex eo potissimum capite illam exaggerant, quod cum esset à peccato immunis, tam asperam vitam rationem amplexus sit. In cuius rei confirmationem egregia sunt Bernardi verba, ferm. in Natiuitat. Baptist. Ioannes sanctus homo missus à Deo, imò Angelus Dei, quo nullus maior in natis mulierum, innocentissimum illud corpus sic castigat, sic affligit. Denique afferri possunt ad hoc ostendendum varia epitheta, quibus Sancti Patres Ioannem ornant, dum illum vocant virtutis schoolam, magisterium vitae, sanctitatis formam, normam iustitiae, orbis exemplum, correctionem Iudeorum. Quae omnia, & similia videri possunt in August. sermone 22. de Sanctis, Petro Chrysologo sermone 127. Bernard. sermone de Excellentie capitis Ioannis Bapt. & Isidor. libro de vita, & morte Sanctorum, cap. 67. Sed in illis omnibus titulis, & nominibus, vel supponitur, vel aperte continetur Ioannis innocentia, simulque indicatur multiplex ratio, propter quam expediens fuit, ut hoc donum Christum suo praecursori, testi, ac eximio concionatori concederet, quem ad corripiendos Iudeos, ac iustitiae parandam viam praeittebat. Sic ergo constans, atque certissimum, Ioannem à prima sanctificatione fuisse in gratia confirmatum. In qua re, nec dissentientem aliquem Catholicum, nec difficultatem ex Scriptura, aut ex rationibus desumptam inuenio. Quid verò haereticorum ineptis respondendum sit, post sequentem assertionem subiiciemus.*

Cypr.

Greg. Mag.
Ioannes Ba-
ptista culpa
mortalis ex-
pers,

Beda.

Euseb. Emif.

Bernard.

August.
Chrysost.
Bernard.
Andr. Iero.
Isidor.

Ioannes
quem ha-
uerit scien-
tiam,

Quinto igitur, quod ad ignorantiam pertinet, quamuis negandum non sit, Ioannem multa ignorasse, & ut hominem interdum decipi, aut errare

A potuisse: tamen in rebus ad bonum animae pertinentibus, certum est nihil ignorasse, quod ad perfectionem sanctitatis necessarium sit. Prior pars constat primo ex ipsa naturali hominis conditione, & imbecillitate. Deinde ex radice originalis peccati. Tertiò, quia si Ioannes fuit subiectus fomiti, cur non etiam ignorantiae, ac humanae deceptioni? Denique quia nullo probabili fundamento affirmari potest, datum esse Ioanni peculiare aliquod priuilegium, quo hæc imperfectio tolleretur, cum nonnulli dubitent, an id ipsi Deiparæ sit datum. Occurrebat verò hoc loco statim inquirendum, quarum rerum scientiam Ioannes habuerit, & vtrum aliqua vel per se, vel per accidens infusa, illi data fuerit: sed non existimo oportere de re pro fus incerta prolixius disputare. Præsertim cum nihil aliud probabiliter dici possit, neque amplius necessarium sit, quam quod in posteriori parte assertionis continetur, quæ ex dictis in hac, & præcedenti Sectione probata relinquitur. Ostendimus enim Ioannem ab initio suæ sanctificationis perfectam quandam gratiam, & perfectio modo, id est, cum Dei, & Christi cognitione, amore, & exultatione suscepisse, atque in ea in dies singulos debita portione crescendo, ad sanctitatis fastigium tandem peruenisse, ergo necesse est, ut semper habuerit spirituale, ac diuinarum rerum cognitionem huic perfectioni sanctitatis accommodatam. Deinde Ioannes Propheta fuit, & plusquam Propheta missus à Deo, ut de Christo testimonium perhiberet, ergo habuit quiddam necessarium est, ut aliquis testis fide dignus habetur: ad hoc autem non tantum innocentia, & vitæ probitas, sed etiam scientia earum rerum necessaria est, quarum ferèdum est testimonium: ergo cum Beatus Ioannes de Christo, de Regno Cælorum, de Spiritu Sancti gratia in homines effundenda testimonium esset redditurus, & rectas ad Deum vias ostensurus, oportuit de his omnibus perfectam habuisse notitiam. Quod refellendo haereticorum errores amplius confirmabimus.

Contra doctrinam enim in hac, & præcedenti assertionem contentam Brentius, & alij haeretici huius temporis (ut Canisius refert libro de sanct. Ioan. capite 9.) varia mendacia ex falsa sacrarum litterarum intelligentia, confingunt. Primo enim docent, imprudenter egisse Ioannem, ac grauiter peccasse, quando Christum reuolauit baptizare, dicens. Ego autem debeo baptizari, & tu veni ad me? Matthæi 3. Quia eo facto iudicium, consiliumque suum iudicio & consilio Christi videtur prætulisse. Secundo, ex verbo illo, Et ego nesciebam eum. Ioan. 1. Colligunt ante baptismum habuisse Ioannem solum humanam quandam opinionem de Christo, donec in baptismo assequutus fuit perfectam cognitionem per diuinam reuelationem. Tertiò, hic referri potest antiqua sententia quorundam, qui dixerunt etiam post baptismum dubitasse Ioannem an Iesus esset Messias promissus, quando in vinculis constitutus misit ad illum discipulos, qui eum interrogarent: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Matthæi 11. & Lucæ 7. Ita sentit Tertulianus libro de præscriptionib. Hæret. ca. 8. his verbis. Cum adhuc dubitaretur apud omnes, an esset Christus, cum etiam Ioannes certus esse desisset, & libr. de baptis. cap. 10. Ipsum, quod calasse donum in Ioanne fuerat spiritus propheta, post totius spiritus in Dominum translationem, vique adeo defecit, ut quem prædicauerat, quem aduenientem designauerat, postmodum an ipse esset, miseris sciscitatum. Idem repetit lib. 4. contra Marc. c. 18. ubi inquit Ioannem auditis virtutibus Christi, scandalum passum fuisse, & ideo dubitasse an Christus esset, qui expectabatur, & causa Ioannis Christum dixisse, Beatus qui non fueris scandalizatus in me. Quem errorē de Ioannis scandalo fuisse Marcionis,

Haereticorum
errores circa
sanctitatem
Ioannis.
Canis.
Matth. 3.
Ioan. 1.

Matth. 11.
Luc. 7.
Tertul.

Ioannes
facie
Ipsius
bat.
Fræ-
Tolæ-
lanje

Epiph. colligitur ex Epiphano heres. 42. confutat. 8. ubi dicit, verba illa, *Beatus qui non fuerit scandalizatus in me*, Marcionem ad Ioannem retulisse. Quin etiam Iulianus Martyr. quæst. 38. ad Orthodoxos significat Ioannem hanc interrogationem per discipulos fecisse, ut disceret: & Christum miracula coram discipulis Ioannis fecisse, ut & illis, & per illos Ioanni persuaderet, se esse eum, de quo idem Ioannes testatus fuerat.

Iustin. Ad primam obiectionem facilis est responsio. Patres enim omnes factum illud Ioannis explicantes illius fidem, humilitatem, modestiam, ac moderationem maxime commendant. Inter peccatores enim Dominum, ac Redemptorem suum agnouit, & quasi stupore quodam in admirationem raptus expauit, eumque attingere, & ut peccatorem baptizare veritus est. Ut tamen Chrysostomus. notat, nec pertinax fuit, nec contentiosus: sed Christo præcipienti statim obsequutus est. Ita exponunt Ambr. libr. 2. in Lucam, Chrysostomus. hom. 12. in Matth. Cyprian. libr. de cardinalib. Christi operibus, cap. de baptis. Christi, August. serm. 29. & 37. de tempore, & alij Patres, quorum testimonia, & sententias Canisius refert suo loco superius citato.

Chrysost. Ad secundam obiectionem. Ocasio errandi hæreticis fuit, quod de tota infantia, & de Ioannis educatione finitè, & contra Euangelicam historiam sentiunt. Putant enim in domo parentem vixisse, & cum Christo Domino omni tempore ætatis suæ familiariter, & amicè conuersatum esse. Vnde fit, ut non potuerint interpretari verba illa. *Et ego nesciebam eum*, quod Christus de facie ignotus fuerit Ioanni, & ideo exponunt de ignorantia personæ, quod scilicet eius diuinitatem, & dignitatem certa fide, ac reuelatione nondum agnosceret. At vero sancti Patres sicut aliter de Ioanne sentiunt, ita longè aliter locum hunc interpretantur. In primis enim docent, Ioannem à visceribus matris Christum verum Deum esse, verumque Messiam cognouisse. Ita docent Ambrosius & alij multi, quos retulimus agentes de prima sanctificatione Ioannis, & de usu rationis illi accelerato. Docent prætereareliquo vitæ tempore vsque ad baptismum solitariam vitam egisse, & Spiritus Sancti instinctu, ac illustratione magis, ac magis edoctum esse, ut præcedenti Sectione retulimus. Et ita conciliari possunt Hilarius, & Bernardus. Ille enim libro 6. de Trinitate versus medium tractans verbum illud Patris, *Hic est filius meus dilectus*, in quo mihi bene complacuit, Hoc, inquit, Ioannes licet non ignorauit; tamen ad doctrinam nostram paternæ vocis testimonium mittitur, & infra, Ioannes enim iam ab utero prophetans non eguit hac voce. Hunc audite. At vero Bernard. in sermo. de excellentia Ioannis inter eius priuilegia ponit, quod illi in baptismo prima facta sit Trinitatis reuelatio. Intelligendum enim hoc est de reuelatione externa clariore, & expressiori, quam antea facta esset alicui. Etenim si loquamur absolute de quacunque reuelatione, neque ipsi Ioanni tunc primum facta est, cum prius Christum filium Dei esse, eumque in Spiritu Sancto baptizatum cognouisset, neque ipse Ioannes fuit primus cui Trinitas reuelata est.

Iohannes de facie Christi ignorabat. Ex his ergo principiis necessario colligunt Patres, cum dixit Ioannes, *Et ego nesciebam eum*, non ignorasse, eum esse verum Messiam, verumque Deum, quamquam in illo verbo exponendo varijs sint, ut latè tractat, ac diligenter Franciscus Toletus, capite 1. Ioan. annotat. 72. & Iansen. capite 14. Vera tamen expositio est, Ioannem quandiu in deserto fuit, de facie Christum ignorasse, quia nunquam cum illo conuersatus fuerat, neque familiariter egerat, quod non absque diuina providentia factum est, ut testimonium eius de Christo apud homines, omni suspitione careret. De illis ergo tempore dixit Ioannes, *Et ego nesciebam eum*, & ideo subdidit. Sed qui misit

me baptizare, ille mihi dixit, super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem, ille est qui baptizat in Spiritu Sancto. Hæc expositio colligitur ex Chrysostomus. Theophyl. Ruper. Euthym. & alijs.

Obiectio. Solum potest ob stare, quia priusquam Ioannes vidisset Spiritum Sanctum in specie columbæ descendentem in Christum, eum agnouerat, eiq; testimonium reddiderat dicens, *Ecce agnus Dei*, nam illa visibilis ostensio facta est post baptismum Christi; Ioannes vero ante baptismum protulit illa verba, cum videret Iesum venientem ad se, & postea timuit illum baptizare propter reuerentiam, & humilitatē. Responsio communis ex Chrysostomus. Euthym. & alijs super 1. caput. Ioannis est, Ioannem non vno modo cognouisse Christum, sed prius prophetice, & interiori reuelatione, postea externa, & signum datum Ioanni illis verbis. *Super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem*, non fuisse solum ad ipsius cognitionem, id est, ut ipse in particulari Christum agnosceret, sed ut agnosceret ad testimonium de eo reddendum, & populo manifestandum, ut etiam significauit ipse Ioannes dicens statim post illa verba, *Et ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei.* Ita respondet Iansenius capit. 14. & 16. concord. Addendum verò est in obiectione facta aliquid assumi incertum, scilicet id quod narrat Ioannes capite primo. *Altero die vidit Ioannes Iesum venientem ad se, &c.* contigisse ante Christum baptizatum. Quamquam enim interdum hoc indicet Gregor. homil. 6. in Euang. & homil. 1. in Ezech. probabilius tamen est, postea contigisse. Nam statim subditur, *& testimonium perhibuit Ioannes dicens, quia vidit Spiritum Sanctum quasi columbam descendentem.* Quod constat in Christi baptismo factum esse, igitur ex hac parte obiectioni nullam difficultatem habet. Quomodo autem Ioannes cognouerit Christum accedentem ab baptismum, priusquam columba super eum apparuisset: dici potest, ante publicam ostensionem columbæ, Ioannem vidisse descendentem ipsam columbam & manentem super Christum, quia non sine causa singulariter illi dictum fuit, *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem*; sed hoc non satis quadrat contextui Matth. & aliorum Euangelist. ut latius dicemus Disputat. sequenti. Addi ergo potest communi responsioni supra posita, Ioannem habuisse eo tempore reuelationem de Christo, & per eam illum cognouisse, quem antea non agnouerat; tamen hanc reuelationem prius incepisse interius, ac tandem consummatam esse in illo externo signo columbæ descendentis, & vocis Patris personantis, ac tunc reuelationem perfectam, & aptam non solum ad priuatam Ioannis cognitionem, sed etiam ad reddendum publicum de Christo testimonium, & ideo merito dixisse Ioannem illud signum sibi esse datum, quo Christum cognosceret, & agnitum demonstraret, ac de illo testimonium praberet.

Ioannes ad Christum de discipulis cur miseret cum legatione. Ad tertiam obiectionem dicitur, Ioannem non misisse discipulos ad Christum eo, quod dubitaret eum esse verum Messiam & Redemptorem mundi; sed potius, ut ipsi discipuli, & occasione interrogationis eorum, reliqua plebis, visis miris operibus Christi, eiusque verbis auditis, magis in fide eius confirmarentur. Vnde eleganter Hieron. epist. 151. ad Algasia. q. 1. *Ioannes mittebat discipulos suos in vinculis constitutus, ut sibi quærens illi disceret, & capite truncatus illum doceret esse sectantem; quem interrogatione sua magistrum omnium facebatur.* Neg. enim poterat ignorare, quæ ignorantibus antea monstrauerat, de quo Patrem innotantem audierat, *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit.* Et hæc est sine dubio literalis expositio illius interrogationis: Subiungit vero statim Hieronymus. aliam his verbis. *Quid autem dicit. Tu es qui venurus es? hunc quoque sensum habere potest. Scio, quod ipse sis, qui tollere venisti peccata mundi. Sed quia ad inferos descensus sum, etiam*

interrogo, vtrum & illuc ipse descendat, vt quæ in terris A hominibus nuntiatur, etiam inferis nuntietur, si forte venturus es? Quam posteriorem expositionem sequutus Gregor. homilia 6. in Euangel. & 1. in Ezech. & illam post priorem subiunxit Beda libr. 3. in Lucam capite 27. Tamen reuera potius est allegorica, quam literalis, vt patet tum ex illo verbo: *Qui venturus es*, nam absolute dictum, significat venturum in hunc mundum non in infernum, præsertim cum tunc Ioannes in mundo esset, & nodum ad finem Abrahamæ descendisset: tum ex illo verbo, *alium expectamus*. Planè enim loquutus est de Messia expectato à Iudeis, nam quod descensus esset in infernum, neque omnibus erat notum, neque ita expectatum: tum denique ex responsione Christi, in qua solum ostendit se esse Christum, & per eum impleri signa Messie à Prophetis prædicta: de descensu autem ad inferos nihil respondit. Ad id interrogationem illam in hoc sensu vix fuisse vtile futuram, quia quod Christus iam venisset, verisimile est, iam tunc fuisse notum Patribus in limbo exsistentibus, vel per diuinam reuelationem, vel certe testimonio iustorum, qui post Christum natum illuc descenderant, Simeonis, Iosephi, & aliorum, & non erat cur Ioannes dubitaret, quin descendens in limbum hoc ipsum testificari posset. Quod vero Christus descensus esset in infernum si Ioannes antea ignorabat, certè ex illa interrogatione, & responsione addiscere non poterat. Verisimilius autem est, mysterium illud & ipsi Ioanni, & veteribus iustis fuisse ex antiquis prophetis notum. Licet enim de illo mysterio non sint admodum frequentes, nec sine obscuritate, tamen à sapientibus prophetis, & à Ioanne, qui plusquam propheta erat, non ignorabantur.

Et propter easdem rationes mihi etiam non placet alia expositio, quam in commentariis super Matthæum adiungit Hieronymus his verbis. *An non conueniat filio Dei, vt gustet mortem, & alium ad hæc sacramenta missurus es?* Quomodo enim dubitare potuit Ioannes Christum fuisse moriturum pro hominibus, quem mundi redemptorem esse credebatur? Aut quomodo suscitari poterat, an alterius mors ad hæc sacramenta perficienda futura erat sufficiens? Ad hæc in Scripturis, præsertim Isaia, clarissimè erat prædictum, Messiam moriturum esse pro hominibus, quis autem existimet Ioannem, aut non legisse Isaia, aut legendo non intellexisse? Denique veteres Patres animaduertunt, Ioannem demonstrasse Christum sub metaphora agni, vt indicaret illum per mortem fuisse offerendum in sacrificiū pro peccatis hominum. Sola ergo prima expositio vera est, & literalis, quam elegantissimè confirmat Chrysost. homil. 37. in Matth. ostendens nullo modo potuisse cadere dubitationem, vel formidinem in Ioannem, qui tot, ac tantis testimonijs Christum agnouerat, neque rationem ullam habebat, quæ se ad dubitandum induceret, & hom. 38. id rectè confirmat ex verbis, quibus constantiam Ioannis Christus prædicauit.

Quid existis videre? arundinem vento agitatam? Excusat, inquit, Ioannem ostendens non ipsum esse mutatum à priori sua sententia, neque esse leuem hominem, qui huc, atque illuc iactaret: sed stabilem, atque constantem. Nec minus eleganter Hilarius canon. 11. in Matthæ. Ioannes de cæcis carcere Dominum ignorat? & propheta tantum Deum suum nescit: atque venturum vt prætor nuntiatur, consistentem vt propheta agnouit, aduenientem vt confessor veneratus est, vnde tam varia, & tam abundanti eius scientia error obrepit? Sed consequens de eo Domini testimonium sentire hoc ita non finit, neque sanè credi potest Spiritus Sancti gloriam in carcere posito desuisse. Et infra. Talis igitur Ioannes exemplo non sua, sed discipulorum ignorantia consulit. Et eandem expositionem habet Ambr. li. 5. in Lucam, circa finem, Ansel. Theophyl. & Euthym. in Matth. eamque egregiè explicat Rupert. libr. 9. de gloria, & honore filij homi-

nis in Matthæum, in principio, prius demonstrans, nihil aliud interrogasse Ioannem à Christo per Discipulos, nisi an esset verus Messias in lege promissus, ac deinde ostendens hoc fecisse Ioannem, vt ij discipuli ab ipso met Christo audirent, & operibus eius comprobatur viderent, ipsum esse Christum. Addit denique Chrysost. dicta homil. 37. de hoc fuisse sollicitum Ioannem, cum esset in vinculis, & mortem sibi esse propinquam agnosceret? Deum timeret, ne perniciose materiam opinionis relinqueret, si discipuli maiorem se Christo putantes, nullo pacto illi coniungerentur, & ideo hoc modo Christo ipsos offere curauit. Nulla ergo in fide Ioannis dubitatio, nulla in hoc eius facto culpa fuit, nullum denique scandalum passus est. Non igitur propter Ioannem dixit Christus, *Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me*; sed propter discipulos Ioannis, qui inuidia moribus scandalizabantur, vt exponit Hieronymus supra, & ceteri Patres; Addit verò Hilarius, Christum statim subiunxisse Ioannis encomium, ne existimare quisquam posset propter Ioannem illa verba dixisse. Alter tamen Epiphanius, inquit dicta hæres. 42. quoniam Christus aiebat nullum esse maiorem Ioanne inter natos mulierum, ideo dixisse beatum esse qui in ipso non scandalizaretur, existimans Ioannem se etiam maiorem esse. Quæ tamen expositio aliquantulum videtur esse violenta, quia Christus nondum encomium illud de Ioanne protulerat, quando hanc edixit sententiam. Potius ergo accommodanda est hæc expositio ad antiquum discipulorum Ioannis, qui affectu quodam humano cupiebant Ioannem esse maiorem, & ideo in Christo scandalizabantur, cuius opinionem & existimationem indies augeri cernebant. Quo sanè modo expositio hæc cum superiori coincidit.

SECTIO V.

Quæ gratia gratis data, & singularia priuilegia in Ioanne fuerint.

Diximus de gratia sanctificante, meritis, & innocentia sanctissimi Ioannis, & obiter fidem, & cognitionem supernaturalem eius attingimus: Ex quibus facile colligere licet, fuisse in illo omnes virtutes per se infusas, & omnia Spiritus Sancti dona, hæc enim ex natura suæ gratiæ sanctificantem comitantur, earumque perfectio gratiæ perfectioni proportionatè respondet. Reliquum ergo est, vt de gratis gratiis datis nonnulla dicamus, ac tandem singularia eius priuilegia breuiter enumeremus.

Primo igitur ex omnibus gratis gratiis datum videtur certum, fuisse in Ioanne gratiam prophetiæ: Pars negatiua huius assertionis ex sequentibus constabit, quia reliquæ gratiæ nulla certa auctoritate ostendi possunt, quod secus est in gratia prophetiæ. De hac enim prædixit Zacharias Lucæ primo. *Et tu puer propheta Altissimi vocaberis*. Et ex ipso vultu id confirmari potest, statim enim capite tertio dicitur idem Euangelista. *Factum est verbum Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto*; qui dicendi modus spiritum propheticum indicat. Vnde statim describit actum prophetandi. *Veniet fortior me, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne, cuius ventilabrum in manu eius, & purgabit aream suam*. Et ad eundem spiritum prophetiæ spectat, quod refert Ioannes capite primo. *Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, &c.* Est ergo secundum fidem certum, Ioannem fuisse verè ac propriè prophetam. Quo circa, cum Christus dixit Matthæi 11. *Quid existis videre? Prophetam? Amen dico vobis, & plusquam prophetam*; non ita intelligendum est, ac si affirmare voluerit Ioannem quidem esse aliquid maius propheta, & negare esse verum prophe-

Greg.
Beda.

Hieronym.

Chrysost.

Hilary.

Ambr. f.
Anselm.
Theophyl.
Euthym.
Rupert.

Chrysost.

Hieronym.
Hilary.

Epiphani.

Lucas.

Lucas.

Matth. 11.

prophetiam, sed potius, quod utrumque affirmaverit, scilicet & esse prophetam, & aliquid amplius. Et in hunc sensum exponunt locum illum sancti Patres. Vnde Hieronymus dicta epistol. ad Algas. quæ 11. Plus, inquit, quam propheta, quod ad privilegium propheticale etiam Baptista accessit premium, ut Dominum suum baptizaret. Rursus idem Hieronymus. Matthæi 11. & super ad Ephes. 3. Plus, inquit, quam propheta, quod quem alii prædicaverant, ipse digito demonstrat, ut etiam tradit August. lib. 2. contra literas Petilian, capite 37. & tract. 4. in Ioannem, & Hilarius can. 11. in Matth. Gloriam, inquit, omnem Ioannis Dominus ostendit dicens esse eum, ultra prophetam, quia soli ipsi licuit, & prophetare Christum, & videre. Addit præterea Hieronymus. ad Galat. 1. in principio, esse plus, quam prophetam, quia non tantum propheta, sed etiam Apostolus fuit. Quam Apostoli dignitatem eidem Ioanni tribuunt Chrysostomus. ho. 15. ex variis in Matth. Dam. lib. 4. de fide c. 16. Cyrillus. lib. 2. in Ioan. c. 1. Origenes to. 32. in Ioan. circa illa verba. Amen amen dico vobis, qui recipit eum, quem ego miserone, recipit. Qui Patres, ut Ioannem Apostolum vocent, nituntur verbis illis Ioann. 1. Fuit homo missus à Deo, quia Apostolus idem est quod missus. Vnde non loquuntur de dignitate Apostolica propriè sumpta, ut ad legem Evangelicam pertinet, & includit vniuersalem quandam potestatem, & iurisdictionem in vniuersum orbem; sed large, ut significat Christi prædicatorem, ac testem speciali modo à Deo missum. Propter quod etiam Angelus in Scriptura dictus est; missus ad vitam Domini præparandam, quia etià appellatione, & munere superior ceteris prophetis fuit, ut eodem loco Christus significauit. Eodem modo interpretatur Ambrosius. 4. de fide capite 4. Ioannem esse plus quam prophetam, quamquam diuersam rationem adiungat, scilicet, quia nondum editus prophetauit. Quam rationem habet etiam Isidorus libr. de vita, & obitu sanctorum noui testamenti, & Bernardus sermone de natiuitate Ioannis Baptistæ. Deinde Chrysostomus homilia 27. imperfectè eandem expositionem indicans, rationem illam magis exaggerat his verbis. Quis prophetarum cum esset propheta prophetam facere potuit? Elias quidem vniuersum in prophetam: non tamen prophetandi gratiam illi donauit. Iste autem in vtero matris existens diuini introitus scientiam matri donauit, & os illius in verbo confessionis aperuit, ut cuius non videbat personam, cognosceret dignitatem, & infra, Statim exultans puer prophetauit non voce, sed motu. Præter has vero addi potest alia ratio ex eodem Chrysostomus. Quia omnes Prophetae prophetauerunt de Christo: de illis autem non prophetatum est: ipse autem non solum prophetauit de Christo: sed etiam alij prophetae prophetauerunt de ipso. Tandem dici potest ex Chrysostomus. homil. 15. ex varijs in Matthæ. Quia Ioannes non solum propheta fuit: sed etiam silentium prophetarum, quoniam sicut ipse Christus ibidem dixit. Lex, & propheta usque ad Ioannem. Quæ ratio fundatur in altera supra posita, quod Ioannes non prophetauit Christum futurum; sed præsentem monstrauit, & ideo in illo reliqui Prophetae siluerunt. Vnde rectè August. libr. 17. de Ciuitate capite 24. Nouissimus propheta, inquit, fuit Ioannes, qui inueniens iam inuenem Christum non quidem futurum prædixit, sed tamen incognitum (scilicet de facie) prophetica cognitione monstrauit, propter quod ipse Dominus ait. Lex & propheta usque ad Ioannem. Fuit ergo Ioannes verus propheta, licet omnibus dictis modis plusquam propheta fuerit. Et eodem sensu accipiendum est, quod de illo Christus dixit Luc. 7. Maior inter natos mulierum propheta Ioanne Baptista nemo est. Nam his verbis aperte affirmat, vel potius supponit, eum esse prophetam: imo & maiorem ceteris. Congruentia denique adiungi potest, quia hoc donum maximè necessarium erat Ioanni, ut videm, & auctoritatem testimonio suo conciliaret. prima enim conditio in fideli teste necessaria est certarum cognitio, quæ

A de rebus diuinis, & occultis ab homine viatore maxime per prophetiam comparatur.

Solum potest contra hanc veritatem obijci eiusdem Ioannis testimonium, qui interrogatus. Propheta es? respondit, Non sum. Ioann. 1. & difficultatem auxit interpretatio. Augustinus. tract. 4. in Ioannem, dicentis, Et non erat propheta Ioannes: maior erat, quam propheta. Vbi etiam Christi testimonium supra tractatum, aliter quam nos, interpretari videtur. Quod acutè confirmat à simili. Nam illæ interrogationes Christi. Quid existis videre, aridum vento agitatam? hominem mollibus vestitum? sensum reddunt negatiuum ergo & illa, Quid existis videre? prophetam? similem quoque fortiter intelligentiam. Respondetur primum cum Cyrillo & Chrysostomus. Origen. Theophyl. Euthym. Ioann. 1. hanc interrogationem intelligi non de quocunq; propheta in communi; sed in particulari de illo, quem Moyses Deuter. 18. prædixerat: Iudæi enim non intelligebant illum prophetam futurum esse Messiam, & ideo postquam sciscitati sunt à Ioanne, an esset Messias, Elias, quem ante Messiam expectabant, rursus interrogant, an sit insignis ille propheta: & hoc sensu meritò negauit Ioannes esse se illum prophetam, quamuis alioqui verus esset propheta. Quam expositionem tanquam improbabilem rejicit Iansenius capite 16. concordie, sed excessit valde, sufficiens enim erat tantorum Patrum autoritas, ut eam faceret probabilem, & ratio, quia (ut Euthymius inquit) illi aut vix, aut nullo modo dubitare poterant, quin Ioannes esset Propheta, quem frequenter prophetantem audierant, igitur interrogabat de aliquo singulari Propheta. Cui etiam fauet articulus Græcus, quia non propheta simpliciter, sed ille propheta dicitur. Secundo respondeo cum Augustino (quem Gregorius sequitur homilia 3. in Euangel. Iudæos in communi interrogasse, an esset propheta, eos tamen de propheta aliquo ex ijs, qui iam antea præcesserant, vel certè illis simili in gratia, & munere prædicendi futura intellexisse. Et in hoc sensu negauit Ioannes se esse prophetam, non quod negauerit se habere spiritum prædicendi futura: sed quod negauerit hoc esse suum præcipuum munus, aut se esse ordinarium prophetam, qui quasi in obscuro, & de longinquo futura tantum prædiceret, & non potius præsentem demonstraret eum, in quem prophetie tendebant vniuersæ, quo sensu dictum est, Lex & propheta usque ad Ioannem. Et ad eundem modum intelligi rectè potest, Christum negasse Ioannem esse prophetam, quamquam iuxta sensum magis litteræ consonum reuera non neget, sed affirmet potius, cum subiungat, etiam dico vobis plusquam prophetam.

Secundo de alia gratia gratis data, quæ ad cognitionem etiam pertinet, & interpretatio sermonis dictatur, verisimile est datam esse Ioanni, siue hæc gratia significet speciale auxilium ad Scripturam facram interpretandam, siue ad scribendum, vel loquendum more canonici scriptoris. Et quidem in priori sensu est res facilius, & magis propria. Oportebat enim tam insignem prophetam, Christi præconem, ac nuntium, eo Scripturas intelligere spiritu, quo essent diuinitus conditæ. Et ut vno exemplo rem totam exponamus, quando Ioannes de seipso interpretatus est prophetiam Isaie. Vox clamantis in deserto, sine dubio eius interpretatio infallibilem habuit auctoritatem, quia non solum ex humanis coniecturis: sed ex singulari Spiritus Sancti instinctu orta est. Hanc ergo vocamus gratiam interpretationis sermonum. At verò in posteriori sensu certum est, Ioannem Baptistam non fuisse scriptorem canonicum, atque ita ad hoc munus non accepisse specialem gratiam: tamen quia verbo multa dixit, & prophetauit, quæ in Euangelio narrantur, & canonicam auctoritatem habere videntur, non tamen quasi materia-

Obiectio!

Ioan. 1.
Augustin.

Responsio.

Origen.

Theophyl.

Euthym.

Ioan. 1.

Cyril.

Chrysost.

Origen.

Theophyl.

Euthym.

Dicit 18.

Iansen.

Græg. Pap.

August.

Gratia in-

terpretatio-

nis sermonis

Ioanni data.

Isaia 40.

materialiter, vt ab Euangelista referuntur, sed etiam formaliter, prout ab ipso Ioanne sunt dicta, id est quoad hanc dicimus aliquo modo hanc gratiam participasse.

Gratia discernendi spiritus Ioannis in quo modo data.

Tertio est alia gratia ad cognitionem pertinens, quæ *discernit spirituum* appellatur, quæ in vno sensu, sed in maxima sua perfectione significat diuinam quandam vim ad cognoscendas cordium cogitationes. Quo sensu probabilius existimo, Ioannem non habuisse hanc gratiam, quia quæ ratione non fuit expediens vt signa, vel miracula faceret (sicut infra dicemus) eadem non oportuit, vt posset hominum cogitationes reuelare, quia hoc est vnum ex maximis miraculis, & quod in Scriptura sacra poni solet, vt maximum diuinæ omnipotentiae signum. Dices, Potuit cognoscere etiam si non esset alijs reuelaturus.

Obiectio: Responsio.

Sed contra, quia huiusmodi gratia non datur propter propriam perfectionem, sed ad vtilitatem aliorum, & maxime ad confirmandam fidem quæ vtilitas non obtinetur, nisi alijs de huiusmodi gratia, seu cognitione constet. Sicut in Christo Domino videmus sæpe verbis, & factis ostendisse se cognoscere aliorum corda, & cogitationes, vt hoc modo fidem sibi conciliaret, doctrinamque suam confirmaret. Sicut ergo eo tempore cætera signa Christo reuelata sunt, & ideo *Ioannes signum fecit nullum*, ita de hac gratia videtur existimandum. Alio vero sensu significat hæc gratia speciale donum ad discernendos motus à bono vel malo spiritu prouenientes. Et hoc sensu non dubito quin Ioannes hanc gratiam habuerit. Maxime enim pertinet ad perfectionem spiritualis viri, & præsertim cum Ioannes fuerit publicus concionator, & doctor ad quem consilij causa homines confugiebant, vt etiam ex Euangelio colligitur Luc. 3. vbi eum interrogabant *Quid ergo faciemus?*

Luc 3.

Gratia sermonis quomodo Ioanni comminata.

Quarto de gratijs pertinentibus ad sermonem non videtur dubium quin Ioannes habuerit gratiam fidei, scientiæ, & sapientiæ. Quoniam hæc in tanto concionatore valde fuerunt necessaria. Gratiam autem, seu donum linguarum probabilius videtur non habuisse: tum quia prædicaturus non erat, nisi in regione Iudæorum: tum quia hoc etiam fuisset quoddam miraculosum signum, quod non minus homines in admirationem raperet, quam cætera miracula, vt in Apostolis experientia docuit Act. 2. ergo nec necessarium, nec conueniens fuit hoc donum communicari Ioanni.

Act. 2.

Ioan. 10.

Ioannes miracula non parauit.

Quinto de alijs duabus gratijs ad operationem pertinentibus expresse dicitur Ioannes 10. *Quia Ioannes quidem signum fecit nullum.* Vbi ponderanda sunt Euangelistæ verba. Non enim videtur ipse hoc affirmare, sed ex aliorum ore referre. Sic enim ait loquens de Christo *Quærebant igitur eum apprehendere, & exiuit de manibus eorum, & abiit iterum trans Iordanem in eum locum, vbi erat Ioannes baptizans primum, & mansit illic, & multi veniebant ad eum, & dicebant, quia Ioannes quidem signum fecit nullum.* Ex quibus constat alios hoc asseruisse & Euangelistam solum referre, quod illi dixerunt. Vnde non videtur esse de fide, quia ipse non affirmat eos vera dixisse neque Spiritus Sancti instinctu loquutos, neque fuisse homines singularis sanctitatis: sed de media plebe, qui nondum in Christum credebant, sed illis se rationibus & coniecturis, ad credendum excitabant. Nihilominus non videtur in dubium reuocandum, quin ea sententia sit vera, & certa. Tum quia licet Euangelista id non expresse affirmet, sed referat, tacite confirmat tamen. Commemorat quippe credidisse in Christum permultos, & explicat, quæ ratione fuerint ad credendum permoti, conferendo scilicet facta Ioannis cum factis Christi, & verba Ioannis, quibus testimonium Christo reddiderat, cum ijs, quæ in ipso Christo essent experti. Sicut ergo mens Euangelistæ fuit, eos recte credendo, ita etiam

tacite affirmavit prudenti, verâ ratione fuisse adductos. Hoc ergo modo, & refert, & affirmat simul Ioannem signum fecisse nullum. Et ita intelligit hunc locum Chrysost. homil. 66. in Ioannem, quem Theophyl. & Euthym. imitantur, & eadem est sententia Aug. tract. 48. Ex quo vltius addendum est, nomine signorum comprehendere opera vtriusque gratiæ, sic enim ait, *Nullum miraculum ostendit Ioannes, non demonia fugauit, non expulit febrem, non cecos illuminauit, non mortuos suscitauit, &c.* Eadem est sententia aliorum expofitorum, & ex ipsa voce signi constat. Vt patet enim ad significanda extraordinaria & singularia opera, atque adeo miraculosa, quibus annumeratur sanitarum effectio, quando præter ordinem naturæ fit. Ratio autem, seu congruentia, ob quam ita diuinitus ordinatum est, redditur a D. Thom. in hac q. art. 2. ad 2. Quia Ioannis doctrina, & operatio ad Christum ordinabatur, & ideo vt homines principaliter in Christum intenderent, & differenteriam inter ipsum, & Ioannem agnoscerent, expediens erat vt Ioannes miracula non faceret, sed vt vitæ exemplo, & Scripturæ testimonio doctrinam confirmaret suam.

Chrysost. Theophyl. Euthym. August.

Vltimo ex dictis in hac, & præcedentibus Sectionibus constat, quot, & quanta fuerint privilegia sancti Ioannis. Omnia enim reuocari possunt vel ad gratiam sanctificantem, & virtutes, quæ illam comitantur, vel ad gratias gratis datas, vel statum vitæ actiue, & contemplatiue, vel ad ministerium, in quo est à Deo constitutus, de quibus omnibus in superioribus dictum est. Quocirca nihil hoc loco addendum superest ijs, quæ in sequenti Sectione de illius gloria, & aureolis dicemus.

SECTIO VI.

Quæ sit excellentia gloriæ S. Ioannis.

Hactenus diximus de donis, ac ministerijs gratiæ, quæ in hac vita Ioannes est consequutus, reliquum est, vt de donis gloriæ dicamus, quod facile erit ex præcedentibus colligere, cum gloriæ gratiæ, operibusque respondeat.

Primo igitur certum est, in essentiali gloria B. Ioannis summum quendam gradum, & excellens præmium fuisse consequutum. Gratia enim, & merita, quibus in hac vita Ioannes inter alios excelluit, non fuerunt inania, vel humana tantum, sed digna singularis coronæ, ac præmij apud Deum. Vnde eleganter Bernard. dicto serm. de Excellent. S. Ioannis. *Considera, inquit, mansiones regni, & vniuersum ordinem humanæ generationis circūuola, solumque Ioannem i am veteris, quam noui testamenti Patribus videbis esse præpositum, vel aquatum, & inferius in Seraphinorum ordine illum constituit.*

Gloria Ioannis quatuor.

Bernard.

Hic vero addendum est, gloriosam B. Ioannis animam non statim, ac separata est à corpore, hanc gloriam fuisse consequutam. Quia (vt ex Euangelio constat) ante Christum Dominum mortuus est, quo tempore ianua regni nondum erat hominibus patefacta. Vnde æquali quoque certitudine constat fuisse Ioannem eo tempore in eo loco, in quo iustorum animæ recipiebantur, eiusque instantem iam iam sui exilij terminum annuntiasse.

Hinc vero dubitatio oritur, vtrum Ioannes dicendus sit ad nouum, an potius ad vetus testamentum spectare? Videtur enim ex hoc sequi pertinere ad testamentum vetus: tum quia in eo videntur distinguuntur sancti noui ac veteris testamenti, quod illi in termino vite statim ad gloriam admissi sunt, si nullum habuissent personalem obicem: hi vero minime, donec totius naturæ impedimentum auferretur: tum etiam, quia Ioannes mortuus est, priusquam nouum testamentum esset confirmatum, sanguinem enim, & morte Christi (vt Paulus inquit)

Dubium.

confir-

confirmatum est. Tum denique quia vetus testamentum obseruauit, illiusque præceptis, & legibus obnoxius fuit, non autem præceptis, & legibus noui testamenti. Vnde Epiphanius lib. de vicijs Prophetarum, Ioannem vltimo loco ponit, indicans fuisse vltimum prophetam veteris testamenti. Nihilominus D. Thom. 2. 2. quæstione 174. articulo 4. ad tertium simpliciter dicit Ioannem pertinere ad nouum testamentum. Et hoc modo explicat, quomodo Ioannes potuerit esse maior propheta, quam Moyses, de quo scriptum erat Deuteronom. vltimo. Non surrexit vltra in Israel propheta sicut Moyses. Nam hoc loco, inquit, comparatio fit cum prophetis veteris testamenti: Ioannes autem ad nouum testamentum pertinet, cuius ministri præferuntur etiam ipsi Moysi, quasi magis clares speculantes, vt habetur 2. ad Corinth. 3. Quo vltimo verbo rationem huius rei indicat, quia Ioannes aperte Christum cognouit, & in eum non iam venturum, sed præsentem credidit. Quæ videtur prima, & quasi fundamentalis differentia inter Patres veteris, & noui testamenti. Deinde probabile est, Ioannem à Christo fuisse baptizatum, vt D. Thom. hic artic. 6. ad 3. existimat cum Chrysost. hom. 4. imperfecti Quod etiam sentit Nazian. oratio. 39. versus finem, dicens de Christo, Sciebat enim paulo post futurum, vt ipse Baptisam baptizaret. Baptismus autem ianua est noui testamenti. Quamobrem Ihsidor. lib. de vita, & morte sanctorum, Ioannem ponit inter sanctos noui testamenti. Hæc verò disceptatio videtur esse posse de modo loquendi. Quia non potest certa aliqua ratione definiri quid omnino requiratur, vt quispiam ex Sanctis ad nouum testamentum propriè pertinere dicatur. Nam si aliquis contendat necessarium esse, vt viuatis aliquo tempore post confirmatum huiusmodi testamentum per mortem Christi, non poterit (vt existimo) ab opinione sua efficaci aliqua ratione adduci, & idem fere erit, si quis è contrario contendat sufficere baptismum, vel fidem Messie iam Incarnati, vt aliquis de nouo testamento esse censeatur.

Hic verò posterior modus loquendi cum D. Thom. mihi magis probatur. Quia cum præcipua ratio veteris testamenti consistat in promissione, & expectatione Messie, qui iam illum non expectabat, sed præsentem intuebatur, sub ea ratione non ad vetus, sed ad nouum testamentum pertinere merito censetur. Confirmatur ac declaratur in Ioanne, nam promissio, ac prædictio expresse Regni celorum, propria est noui testamenti: hæc autem initium habuit à Ioanne baptista: ergo ille etiam ad nouum testamentum pertinet. Possent tamen aliqui distinctione fortasse non improbabili vri. Potest enim Ioannes considerari, vel vt membrum Ecclesiæ, vel vt Propheta, & præcurator Christi. Priori modo non pertinet Ioannes ad nouum testamentum, quia non fuit propriè membrum Ecclesiæ, vt à Christo instituta, prius enim mortuus est, quam Christus Ecclesiæ suam perfectè fundaret: posteriori autem ratione merito dicitur pertinere ad nouum testamentum, quia præsentem Christum, annuntiabat, non futurum, sicut veteres Prophete. Et hoc modo locutus est Diuus Thomas citato loco, & simili modo in præsentis quæstione, articulo primo ad primum dicit, baptismum Ioannis aliqua ratione pertinuisse ad legem Christi, quia fuit quasi Sacramentale quoddam disponens ad baptismum Christi.

Secundò dicendum est habere Ioannem in beatitudine, præter communem gloriam accidentalem, quæ ex essentiali manat, tres aureolas, Virginis, Doctoris, & Martyris: probantur singula partes. Nam in primis Ioannem fuisse perpetuò Virginem, communis est totius Ecclesiæ vox, & consensus, eumque inter virgines numerant Ignatius epistol.

A nona ad Philadelphienses, Epiphanius hæresi 63. Ambrosius sermone. 65. Celsianus libro sexto de cenobiorum institutis, capit. quarto. Et idem colligitur ex omnibus Patribus, qui eum Angelum appellatum esse dicunt, quod Angelicam vitam in corpore duxerit (quos supra late retulimus) sed præcipuè videri potest Chrysostomus homilia 10. & 38. in Matthæum. Ratio præterea ex dictis est manifesta, quia ostendimus Ioannem nunquam mortaliter peccasse: rursus ex Euangelio, & ex ijs, quæ supra de instituto, & ratione eius disseruimus, constat eum uxorem non duxisse, cum solitariam & eremiticam vitam egerit: ergo necesse est, vt virgo permanserit. Nam sine graui peccato, aut illicita copula virginitas à celibe amitti non potest. Vnde recte Petrus Chrysologus. Merito in natis mulierum cunctis maior est hic Ioannes, qui non solum adulteris arguit: sed & licita mulierum consortia virginis amore calcauit, & rursus. Quid peteret luxuria, nisi castitatis interitum, pudicitie necem? Idem sermone 127. Ioannem vocat virginis speculum, pudicitie titulum, castitatis exemplum.

Quæret verò fortasse aliquis, an Ioannes non solum virgo fuerit, sed etiam virginitatem suam Deo voto consecrauerit. De hoc nihil inuenio à veteribus scriptum: satis tamen piè, & probabiliter id affirmare possumus, quoniam ab infantia se totum Deo consecrauit, viamque celibem, ac solitariam perpetuò agere decreuit, ergo verisimile est, hoc suum propositum voto firmasse: vt & immobilis esset, & Deo gratius. Neque id omnino intactum Patres reliquerunt, sed indicant potius, cum dicunt Ioannem monasticam vitam egisse, ac monachorum principem fuisse, sicut antea retulimus. Ex his ergo satis constat habere Ioannem in gloria virginis aureolam. Nam si virginitatem coluit, non carebit propria virginum corona. Atque eadem ratione probari breuiter potest, habere aureolam Doctoris, quia teste Christo lucerna fuit ardens & lucens. Quibus verbis munus Doctoris, seu Euangelici prædicatoris indicatur, quemadmodum Christus Apostolis dixit. Vos estis Lux mundi, & sic luceat lux vestra coram hominibus Matthæi quinto. Denique ex Evangelica historia, & ex ijs, quæ in superioribus diximus de munere Ioannis satis constat, ipsum Doctoris munus obisse.

Postremò martyrem fuisse Ioannem, atque adeo martyris aureolam habuisse, etiam colligitur ex Euangelio, in quo legimus interfectum fuisse ab Herode, eò quod de adulterio ab ipso reprehenderetur: Interfectus ergo est, quia testimonium perhiberet veritati, sed quod virtutis actum exerceret, quod ad rationem martyrii satis est, vt D. Thomas ostendit. 2. 2. quæstione 124. articulo quinto, vbi hoc exemplo Ioannes probat id sufficere ad rationem martyrii. Nam in Ecclesiâ, inquit, beati Ioannis Baptiste martyrium celebratur, qui non pro neganda fide, sed pro reprehensione adulterij mortem sustinuit. Quam rationem scripsit Augustinus Psalmo 140. in fine his verbis Pro lege veritatis, pro æqualitate, pro iustitia, ideo sanctus, & ideo martyr. Et eandem appellationem illi tribuit Ambrosius dicto sermone 65. & ceteri Patres exponentes historiam decollationis eius, vel in concionibus de eadem re. Vnde obiter notandus est, & cauendus error Iosephi libro 18. antiquitat. capite septimo dicentis, Ioannem fuisse interfectum ab Herode, quoniam veritus est, ne tanta hominis autoritas defectionem aliquam pareret. Quæ ratio (si vera esset) per se sola satis non esset, vt ea mors rationem martyrii haberet. Vera ergo ratio est, quam Euangelista protulit, quæ absque vlla prorsus dubitatione ad martyrium satis fuit, vt bene confirmat Nicephorus libro primo Historiarum capit. 19. Qui rursus addit eum passum esse martyrium anno trigelimo secundo ætatis cum dimidio, quod etiam dixit Alergerus.

Epiphanius.

D. Thom.

Deuter. 34.
1. Cor. 3.D. Thom.
Chrysost.
Greg. Naz.
Ihsidor.Respons.
Ioannes Baptista non ad vetus, sed ad nouum testamentum pertinet.Ioannes virgo perpetuus.
Ignatius.
Epiphanius.
Ambrosius.
Celsianus.
Chrysostomus.

Pet. Chrys.

Aureolam
virginis, &
Doctoris in
celo Ioannes
habet.

Matth. 5.

Aureolam
Martyrii in
celo Ioannes
habet &
verus Martyr.
D. Thom.

Augustinus.

Ambrosius.

Ioseph.

Nicephorus.

Alger.
Hieronym.
Isidor.
Nicephor.

gerus libr. 2. de Euchar. capit. 7. Addunt denique Hieronym. Epist. 27. & Isidor. de vita, & morte Sanctorum, corpus eius apud Sebastem fuisse sepultum: & notat Hieronym. (quem Nicephorus imitatur) trūcum corpus fuisse sepulture traditū. Nam Herodiades (ait Nicephorus) Ioannis reprehensionem quodam modo etiam post capitis resectionem verita, coniungere, id rursus reliquo corpori timens, apud se remotis arbitrio in abstrusiori regie loco sepeliendum duxit.

Corpus Ioan-
nis ubi sepul-
tum, & quo-
modo.

Hoc vero loco offerebat sese quæstio de reliquijs, & corpore Ioannis, an credenda sint esse in terris, & quo in loco esse probabiliter existimetur, & quarum veneratione habenda. Sed hoc postremū commune est Ioanni cum ceteris sanctis, & disputatum in superiori tomo: de alijs vero, quæ ad historiam pertinent, legi potest Can. de S. Ioan. c. 14. & non nihil attingemus inferius, cum de his, qui cum Christo surrexerunt, disputabimus.

Canis.

Greg.

Hic verò adnotare non omitram, locum Gregor. libr. 9. epistol. 39. dicentis. Corpus præcursoris post mortem à persecutoribus fuisse incensum, sicut (inquit) historia mortis eius testatur. Quæ verba ut admiranda notavit Adrianus Pap. supra in Rescripto de imaginibus ad Carolum Magn. c. 23. eò quòd in Evangelio legitur, corpus Ioannis post mortem à discipulis eius sepultum esse. Marc. 6. Fieri tamen potuit, ut post illa tempora ossa Ioannis fuerint igni tradita, & hoc fuisse, memoriæ proditum in historia, quam Greg. allegat.

ARTICVLVS I.

Utrum fuerit conueniens Ioannem Baptizare.

208.
4. d. q. 2. art.
2. 4.

Primum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit conueniens Ioannem baptizare. Omnis enim ritus Sacramentalis ad aliquam pertinet legem. Sed Ioannes non introduxit nouam legem. Ergo in conueniens fuit, quod nouum ritum baptizandi introduceret.

2. Præterea, Ioannes fuit missus à Deo in testimonium tanquam Propheta: se undum illud Luca. 1. Tu puer Propheta Alissimi vocaberis. Sed Propheta qui fuerunt ante Christum, non introduxerunt nouum ritum: sed ad obseruantiam legalium rituum inducebant, ut patet Malac. vii. Memento legis Moysi serui mei. Ergo nec Ioannes nouum ritum baptizandi introducere debuit.

3. Præterea, Vbi est alicuius rei superfluitas, non est ad illud aliquid addendum. Sed Iudei excedebant in superfluitate baptismatum, dicitur enim Marci 7. quod Pharisæi, & omnes Iudei nisi crebro lauerint manus, non manducant, & à foro venientes nisi baptizentur, non comedunt, & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare, baptizata calicum, & viceorum & aramentorum, & lektorum. Ergo inconueniens fuit, quod Ioannes baptizaret.

Sed contra est autoritas Scriptura Matth. 3. ubi præmissa sanctitate Ioannis subditur. Quod exibat ad eum multi, & baptizabantur in Iordane.

Habetur ex
serm. 1. de
Epiphani-
som. 10.

Respondeo dicendum, quod conueniens fuit Ioannem baptizare, propter quatuor. Primo quidem, quia oportebat Christum à Ioanne baptizari, ut baptismum consecraret, ut Augustinus dicit super Ioannem. Secundo, ut Christus manifestaretur. Vnde ipse Ioannes Baptista dicit Ioannis primo, ut manifestetur, scilicet Christus in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans: concurrentibus enim turbis ad baptismum, annuntiabas Christum, quod quidem facilius sic factum est: quam si per singulos dis-

currisset, ut Chrysostom. dicit super Ioan. Tertiò ut suo baptismo assuefaceret homines ad baptismum Christi. Vnde Gregorius dicit in quadam homil. quod ideo Ioannes baptizauit, ut præcursoris sui ordinem seruans, qui nasciturum Dominum nascendo præuenerat, baptizando quosque baptizaturum Dominum præueneret. Quarto, ut ad penitentiam homines inducens, homines prepararet ad digne suscipiendum baptismum Christi. Vnde ibidem Beda dicit, quod quantum catechumenis nondum baptizatis prodest doctrina fidei, tantum profuit baptismus Ioannis ante baptismum Christi. Quia sicut ille predicabat penitentiam, & baptismum Christi præuenerat, & in cognitionem veritatis, qua mundo apparuit attraheret: sic ministris Ecclesie primo erudiunt post peccata eorum redarguunt, demum in baptismum Christi remissionem peccatorum promittunt.

Ad primum ergo dicendum, quod baptismus Ioannis non erat per se Sacramentum: sed quasi quoddam Sacramentale disponens ad baptismum Christi. Et ideo aliquantulum pertinebat ad legem Christi, non autem ad legem Moysi.

Ad secundum dicendum, quod Ioannes non solum fuit Propheta, sed plus quam Propheta, ut dicitur Matth. 11. fuit enim terminus legis, & initium Euangelij. Et ideo magis pertinebat ad eum, verbo & opere inducere homines ad legem Christi, quam ad obseruantiam veteris legis.

Ad tertium dicendum, quod baptismus à illa Phariseorum erat inanis, utpote ad solam munditiam carnis ordinata. Sed baptismus Ioannis ordinabatur ad munditiam spiritualem, inducebat enim homines ad penitentiam: ut dictum est.

Quæstio huius art. per se facilis est, & litera D. Tho. adeo perspicua, ut non indigeat commentario, præter dicta Disp. præcedenti, & ea quæ in sequenti addemus.

ARTICVLVS II.

Utrum baptismus fuerit à Deo.

Secundum sic proceditur. Videtur, quod baptismus Ioannis non fuerit à Deo. Nihil enim Sacramentale, quod est à Deo, denominatur ab homine puro, sicut baptismus hic non fuit nouæ legis non dicitur Petri, vel Pauli, sed Sacramentale.

Christi. Sed ille baptismus denominatur à Ioanne secundum illud Matthæi vigesimo primo, Baptismus Ioannis unde erat? è calo, an ex hominibus? ergo baptismus Ioannis non fuit à Deo.

2. Præterea, Omnis doctrina de nouo à Deo procedens, aliquibus signis confirmatur, unde & Dominus Exod. 4. dedit Moysi potestatem signa facienda. Et Hebr. 2. dicitur, Cum fides nostra principium accepisset enarrari à Deo ab eis qui audierunt, in nos confirmata est, contestante Deo signis, & portensis. Sed de Ioanne Baptista dicitur Ioan. 1. Ioannes signum fecit nullum. Ergo videtur, quod baptismus quo baptizauit, non esset à Deo.

3. Præterea, Sacramenta, quæ sunt diuinitus instituta, aliquibus sacre Scripturæ preceptis continentur. Sed baptismus Ioannis non præcipitur aliquo precepto sacre Scripturæ. Ergo videtur, quod non fuerit à Deo.

Sed contra est quod dicitur Ioan. 1. Qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem videris spiritum, &c.

Respondeo dicendum, quod in baptismio Ioannis duo possunt considerari, scilicet ipse ritus baptizandi, & effectus baptismi.